

Naujienu Antroji Dalis

NR. 453

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XV METAI

Titas Guopis

Grižimas laiko smėliu užpustytom pėdom

„...nes heroizmo jėtys lūžo, nespėjus dorai išjoti, ir dviašmeniai kalavijai atšipo, atsikirtę į pakelės akmenis, nebūtinai į priešo skydus ar Toledo kalvių mėlynojo plieno šarvus“. (Išėjusiems negrįžti, 7 psl.).

Vienas tragiškiausių mūsų tautai šioje epochoje momentų, Antrojo Pasaulinio karo pasakoje masinis bėgimas iš savojo krašto, lietuvių literatūroje dar nebuvo stipriau užfiksuotas. Turėjome, tiesa, autobiografinių škiečių, atsiminimų, kuriuose autoriaus autportreto fone buvo galima įžvelgti kai kuriuos įvykius ir žmones, turėjome reportažinio pobūdžio bandymų į to meto įvykius žvelgiančių iš lektuvo nuotraukas darančio fotografo akimis, o taipgi turėjome paskirų gabaliukų literatūrinėse formose, tačiau ir pastarieji buvo daugiau koncentruoti į detales, negu į visumą, daugiau į paskirų individų nuotaikas įvykiams pražūsus, negu į įvykius.

Reikėjo perspektyvos. Reikėjo, kad perspektyvoje apsilgintų perastris briaunos ir kampai, nurimty perplačiai įsisiūbavę aistros, apgytų perskaudžios žaizdos. Perspektyvos reikėjo literatūriniam objektyvumui.

Naujasis Marius Katiliškio veikalas „Išėjusiems negrįžti“ savo apimtimi ir literatūrinio svorio yra pirmasis gilus žvilgsnis į žmogų, su kūnu ir siela, individualų, vienkartinį, nepakartojamą, o kartu taip šakotą ir daugialypį, išrautą iš savosios žemės, jį vysiūsios ir formavusios, davusios jam gyvybę, peną, padėtį bei tikslą ir nusviestą į patį tragiškųjų įvykių sūkurį, kur jam, lyg tam ruletės sviedinukui, skirta šokti lemtingąjį šokį ant gyvenimo ir mirties briaunos.

Veikalo pobūdis ir apimtis

Marius Katiliškis veikalo „Išėjusiems negrįžti“ nesiryžta sprauti į jokiais nusistovėjusias literatūrinės formas. Veikalo pratarmėje, pavadintoje „Prieangyje“, autorius pasisako nedrįstąs „leisti į romaną“, susilaikęs nuo apysakos, o taipgi įspėja skaitytoją, kad tai nebus nei atsiminimai ar apybraižos, nes „viskas čia — ir laikas, ir vieta, ir žmonės joje, netikri, o pramanyti“. (8). Autoriaus reikalas. Pagaliau ir neesminis. Autorius, gal būt, taip padarė, nenorėdamas bereikalingai erzinti literatūros teoretikų, palikdamas jiems patiems formą nuspręsti. Viena, tačiau, reikia pabrėžti, kad „Išėjusiems negrįžti“ yra vientisas ir išbaigtas kūrinys, tvirtai apspręstas

laiku bei vieta, turtingas spalvingais charakteriais, dramatiškose situacijose suspindinčiais vis naujomis jiems taip būdingomis savybėmis.

Veiksmo laikas — paskutinieji Antrojo Pasaulinio karo mėnesiai. Veiksmo vieta — (nauja kiekvienam skyriui) nuo vidurio Aukštaitijos kaimų ir miestelių iki Danijos lygumų, iki Ederio upės Vokietijoje. Veikėjai — lietuviškųjų dalinių, vokiečių suformuotų Žemaitijoje, bolševikams užėmusi didesnę Lietuvos dalį, kariai, tragiškai beviltiškoje kelionėje į Vakarus, desperatiškose lenktynėse su mirtimi.

„Aš jaučiuosi be galo vienas ir apleistas. Lyg išduotas. Tų, kurie kovojo ir tikėjo iki paskutinės sekundės. Aš patsai labai šventadieniškas. Aš nebežinau kam priklausau. Ir nežinau, kada surasiu tiek drąsos papasakoti, kaip su manim atsitiko iš tikrųjų. Aš tik bėgau ir bėgau. Ir dabar, turbūt, tenoriu pabėgti. Ir bėgsiu, jei bus kur.“

Dienai, matyt, ir lemta pasilikti ūkanose.“ (180).

Ir tame bėgime į nežinią, be bado, skurdo, šalčio ir utėlių, didžiausioje neviltyje prabyla sąžinė paliktos motinos balsu ir graužia iškankintą sielą:

„...Tvorą subraškėjo nuo mano nugaros. Žandaro vamzdis grubiai grežėsi į mano varganus kaulus. Amen. Ir baigta. Motušėlė nežinos mano kapo... Ar neteisingai ji sakė, kad visi pasiliktu? Vaikė, pasilik su mumis. Kartu išvargsime viską...“

Pasilik su mumis, nes artinasi vakaras, ir diena jau baigiasi...“ (167).

Tačiau paskutinis čia pacituotas sakinytis yra dviprasmiškas. Tai perfrazuota ištrauka iš Luko evangelijos, panaudota motto visai knygai, bei baigianti sakiniu „Ir jis ėjo su jais“, nusakančiu diametraliai priešingą kryptį. Ir kada šis dualizmas, šį kovą paties žmogaus dvasioje pasidaro nepakeliamai aštri skausmingu skundu išsiveržia žodžiai:

„Kodėl manęs niekas nepasodino medžiu? Ir nedavė šaknų plėšriai įsiverpti į temę...“ (Tąsa 3-iam psl.)

DIENŲ SKEVELDROS

1.

Kodėl man patinka „Darbas“? Mano atsakymas trumpas:

— „Darbas“ verčia galvoti! Ne: ragina, kviečia, pataria, bet (dar kartą pabrėžiu): verčia. Jei jau pradėjai, nebeatitruksi, kol nebaigsi skaityti. Skaitai, ir kartu su autoriumi jaudiniesi, pyksti, džiaugies, juokies, ir vėl susimąstai. Tai ir yra žurnalo vidinė jėga!

„...pikti jauni vyrai“ gali būti triukšmingi ir grubūs, bet jų kūryba yra šviežia, stipri ir reikšminga, nes juos gaivina vienintelis tikėjimas, kuris bet ko vertas:

Tikėjimas, kad gyvenimas prasideda rytoj!“

Po tokio anonso kaip mat „pažįstamas“ su Kenneth Tynan'u. Arba, va, kitas raginimas įžengti į proto ir sąžinės sandermę:

— „Humanizmo vertybėms įgyvendinti reikia naujos rūšies intelektualų ir menininkų!“

Arba („pikto jauno vyro“) J. Kaminsko:

— „Naujoji kultūrinė politika: Poetai, estetai ir proletariai, vienykitės!“

Manding, šandie, kaip niekad amžių būvyje, reikia galvoti išdrįstančių ir galvoti sugebančių lietuvių. Galvoti, perkainoti — pasverti vertybes, ir daryti išvadas, nors jos lau ir būtų skaudžios, geliančios kaip stiklo žvirgždas. Kritikos žaizdre išbandytos vertybės nenyksta.

Lietuvis (ir anapus ir šia pus geležinės uždangos) teišliks tik galvodamas.

„Darbas“ yra sunki lektūra, bet paskaičius giedrėja akiratis. Skubėk, bičiuli, neužtruk. Kai paskaitysi, žinau iš anksto, čia pat pasiūsi prenumeratą, nesgi visų bendras tikslas:

— Sukurti šviesią ir tiesią ateities Lietuvą!

2.

Dr. J. Balys guodžiasi „Vienybėje“ savo rūščia nesekme:

— Tūlas J. Kr. įsipareigojo perrašyti gaidas. Bet laikas praėjo ir: 1) nebeatsako į laiškus 2) negražina rankraščių.

Leidykla, kuri pažadėjo dr. J. Balio knygą (anglų kalba) išleisti, savaime aišku, gali nebetesėti.

Nuo dr. J. Balio viešo pareiškimo (ir: šaukimosi į visuomenę pagalbos!) praėjo gana apščiailo laiko. Keista, kad pakaltintasis ir toliau, o gal — ypač toliau tyli.

Ak, ing Vytouto Didžiojo smulkiuosius palikuonis įsimetė didelis nevalyumas,

garbės žodžio nesilaikymas, tiesiog pasididžiavimas galinti jį sulaužyti.

Dr. J. Balys nebe pirmas (bijau, kad ir... ne — paskutinis), kurs vertas greitosios pagalbos. Atskleiskime J. Savickio „Žemė dega“ (II t., 1956 m., „Terra“). B. B. (ab-rauskas, tada LRD pirmininkas) rašo:

„Žemė dega“ išleidimo „istorija“ rodo sunkų lietuviškos knygos kelią laisvę pasirinkusių mūsų tautiečių pastogėn. Rankraščio pirmąją dalį įteikė man 1948 m. rudenį B. Brazdžionis, prašydamas patvarkyti kalbą. Veikalą buvo pasiūmusi leisti Venta, kuri vėliau atsiuntė man ir, II-ąją dalį. Leidėjas, be to, buvo pasiryžęs parūpinti ir vokiškąjį knygos vertimą. Tačiau, kai po trejų metų knyga vis dar nepasirodė, o vėliau leidėjas ėmė nebeatsakinėti į laiškus, autorius paprašė — tiesiog, vėliau per tarpininką — gražinti rankraščio I dalį. Leidėjas, deja, ir po to nei rankraščio negražino, nei į laiškus neatsakinėjo. Tada, LRD pirmininko tarpininkavimu, autorius 1952 m. rugpiučio mėn. susitarė su Terra ir ėmė iš savo turimo nuorašo veikalą iš naujo perrašinėti...“

Imkime iš lentynos kitą knygą. Va, Dr. P. Jonikas „Lietuvių kalbos istorija“, Terra, 1952 m. Jo pratarmėje skaitome:

„Šį darbą „Patrijos“ leidyklai buvau įteikęs jau 1947 m. pradžioje (500 metų mūsų raštijos sukakties proga), bet dėl įvairių priežasčių ji tada jo neišspausdino“.

Galiu pridurti: pirmasis rankraštis leidėjui kažkodėl „nepatiko“, dr. P. Jonikas perrašė, ir t. t. Kai atgauti, nei žodžio į laiškus, nei...“

Bet kam toli po praeitį grabaliotis, rūstus „memento“ yra ir mano „Atšvaito“ istorija. Štai čia pat, šandie, dar vienas „Naujienu“ skaitytojas klausia, ar į mano pareiškimą visuomenei atsiliepė JAV Lietuvių Bendruomenės CV pirmininkas St. Barzdukas (pagaliau: kiti CV nariai, senoji ar dabartinė Taryba?!). Kur ten tau, ne!

Beje, vienas tautietis klausia, ar „Atšvaito“ reikalu nesusidomėjo lietuvių žurnalistų vadovybė? Tur būt, ne. Aš esu linkęs manyti, kad vadovybė... netgi dalyvavo „Vie-

(Tęsinys 2-me psl.)

Perėjimas

(tesinys)

— O ką?

Promptovas ilgai kramtė duoną, paskui nusišluostė rankas į savo skarmalus, paskui užsimastęs žiūrėjo į lubas ir pagaliau prabilo ryžtingai ir net rūščiai:

— Prirauti dilgėlių ir liepti hobai, kad ištrintų tomis dilgėlimis nakčiai nugarą, o paskui įtepti ją kanapių aliejumi su druska...

— Kas gi iš to bus? — pasiteiravo chochlas.

— O — nieko nebus, — gūžtelėjo pečiais Promptovas.

— Nieko?

— Ničnieko!

— Bet ar tai padės?

— Padės...

— Pabandyčiau... A čiu jums...

— Į sveikatėlę! — palinkėjo Promptovas visiškai rimtai.

Ilgą tylą, arbūzų giukščėjimą, vaikų šnibždesys...

— O klausykite, — prašeko pirkios šeimininkas, — kaip čia yra... ar jums nežinoma... gal nugirdote viena ausimi ten Peterburge ar Mskvoje... apie Sibirą... galima keltis ar negalima? Zemskis, — ar jis meluoja, ar iš tiesų — sakė, kad nieku gyvu negalima?

— Negalima! — kerta Promptovas.

Chochlai pažvelgė į kits kitą, o šeimininkas sumurmėjo sau į ūsą:

— Kad jiems rupūžė pilvan iljstų!

— Negalima! — dar kartą pareiškė Promptovas, ir staiga jo veidą nušvietė kažkoks įkvėpimas... — O negalima todėl, kad į Sibirą važiuoti neverta, nes žemės visur — kiek tik nori!

— Tai jau teisybė, kad numirėliams žemės visur į valias... tik gyviesiems reiktų!... — liūdnei pareiškė vienas chochlas.

— Peterburge nuspręsta, — iškilmingai kalbėjo toliau Promptovas, — visą žemę, kurią tik turi valstiečiai ir dvarininkai, paimti į žandus...

Chochlai apstulbę išplėtė akis ir tylėjo. Promptovas griežtai apžvelgė juos ir paklausė:

— Paimti į žandus — kam?

Tyla paliko labai įtemptą, ir vargšai chochlai, atrodė, tučtuojau sprogs belaukdami. Žiūrėję į juos, vos besuvaldydamas apmaudą, kurį sukėlė Promptovas savo pasityčiojimais iš vargšų, bet atskleisti jūlija jo melagystę — būtų buvę įduoti jo kailį jiems į nagus. Aš tylėjau.

— Nagi, sakykite, gerasis žmogau! — tyliai ir nedrąsiai paprašė vienas chochlas.

— Paimti tam, kad galima

P. Jonikas, dr. A. Salys ir dr. Pr. Skardžius. Administracijos adresas: 1402 So 48 et., Cicero 50, III. s. j.

būtų teisingai išdalinti visa žemę valstiečiams! Pripažintu ten, — Promptovas mostelėjo ranka kažkur į šalį, — kad tikrasis žemės šeimininkas yra valstietis, ir va duotas įsakymas: neleisti į Sibirą, o laukti dalinimo...

Vienam chochlui net arbūzo griežtinėlis iš rankos iškrito. Visi jie godžiai žiūrėjo Promptovui į burną ir tylėjo, nuostabios jo žinios pritrenkėti. O paskui — po kelių sekundžių — vienu metu pasigirdo keturi šūksmai:

— Motina skaisčiausioji! — itseriškai atsiduso šeimininkė.

— O... gal jūs meluojate?

— Tai jau sakykite, gerasis žmogau!

— Mat, kodėl šiemet tokios skaisčios aušros! — įsitikinęs sušuko tas chochlas, kuriam skaudėjo nugarą.

— Tai tik gandai, — tariu aš, — gal tik taip pliauškia...

— Kokie gandai? Kaip tai pliauškia?

Ir pasruvo iš jo lūpų jūliausių melagysčių melodija — saldi muzika visiems besiklausantiems, išskyrus mane. Kokie džiugūs jo prasimanymai! Muzikai buvo pasiryžę tiesiog jam į burną šokti. Bet man nesmagu buvo klausytis šito įkvėpto melo, ant tiesmukų žmonių galvų jis galėjo užtraukti didelę nelaimę. Aš išėjau iš pirkios ir atsiguliuoju kieme, galvodamas, kaip čia atskleidus biurius mano kelionės draugo išdaigas? Pagaliau užmigau, ir Promptovas mane pažadino tik tai saulei tekant.

— Kelkitės, eisime! — sakė jis.

Šalia jo stovėjo miegūstas pirkios šeimininkas, o Promptovo kuprinė buvo išsipūtusi į visas puses. Mudu atsisveikinome ir išėjome. Promptovas buvo linksmas, dainavo, švilpavo ir ironiškai dėbčiojo į mane iš šalies. Aš galvojau, kokią kalbą jam išdrožus, ir tylėjau, žingsniuodamas greitai.

— Na ko gi jūs manęs nekryžiuojate? — staiga paklausė jis...

— O jūs prisipažįstate, kad reiktų? — šaltai pasiteiravau.

— Na, aišku... Net pasakyčiau, kaip jūs tai darysite. Norite? Bet — verčiau neprasiidėkite. Kas čia blogo, kad muzikai pasvajos? Jie nuo to tik proto įgaus. O aš — laimėsiu. Pasiziūrėkite, kaip standžiai prikimšę jie man kuprinę!

— Bet jūs galite užtraukti jiems pylos!

— Vargu bau... O jei ir taip? Kas man svetimas sprandas? Duok dieve, kad tik savo sveiką išneščiau. Tai, žinoma, nemoralu; bet vėl kas man galvoj, kas moralu, kas ne? Sutikite, kad nė kiek nerūpi!

— Ką gi? — pagalvojau aš, — vilko teisybė...

(Tesinys 12-me psl.)

2 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, FEBRUARY 21, 1959

nybės" asmenybių konteste, kur JAV LB CV pirmininkas "laimėjo" I vietą, kaip "labiausiai pasireiškęs 1958 m. visuomenininkas".

Ir susigaudyk dabar, žmogau, kur čia tremties kultūros "nuosmukiai", o kur "pokyliai"!

3.

Skaitau E. Matusevičiaus "Pakalbėkime ir apie tai" ("LTSR rašytojų III suvažiavimui artėjant"). Redakcija nuo savęs priduria: "ne visiems jo pasiūlymams pritaria". Ir kagi kolega (bolševikiškai skaityk: drg.) Eugenijus siūlo?

Visų pirma apriboti... posėdžius:

"Yra tuščių, formalių posėdžių — protokolų ir atskaitų aplankalams užpildyti".

"...išieiti iš posėdžio ir pagalvoji, kam reikėjo gaišti 2-3 valandas, o kartais ir daugiau. Skverbiasi į mūsų tarpą negera liga — "posėdžiavimo nuobodis". Žmonės pradeda apimti abėjingumas posėdžiams, susirinkimams, svarstymams. "Persisotinama" posėdžiais. Labai maža laiko belieka tiesioginiam kūrybiniam darbu".

Tame pat "Literatūros ir meno" nr. įdomios V. Miliūno "Rašytojo pastabos" ("Paštas, batai ir dukters kalba"). Ans cituoja tokį Vilniaus centro pašto skelbimą:

"Radijo imtuvų ir televizorių perregistracija pravedama vieng kartą laike ketetos metų... Centrinio pašto kontrolieriui patikrinimo metu iškilantieji įvairūs klausimai taipogi sprendžiami tik pateikus pažymėjimą".

Ne kuo geriau "kvepia" ir pranešimas, kad telegramos gali būti "pristatomos adresatams ant meninių šlankų... bendra kaina 4 rb."

Cituoja ir tokį išrašą:

"Artelės "Batas" atelje ir dirbtuvės individualiai siuva ir remontuoja įvairią avalynę: klijuotą, kaltą ir kt., ant odos, gumos, kožemito iš medžiagos artelės ir užsakyto, o taipogi siuva naują avalynę nuo pavienių piliečių ir organizacijų. Remontas ir individualinis siuvimas avalynės daromas aukštos kokybės ir paskirtu laiku. Artelės dirbtuvės garantuoja avalynės nešiojimo laiką po remonto pagal nustatytas technines sąlygas. Dažymas avalynės ir odinės galanterijos daromas dirbtuvėje Nr. 25..."

Guminės avalynės remontas ir siuvimas kambarinės avalynės daromas dirbtuvėje Nr. 12... Duokite remontui avalynę į dirbtuvės ir priėmimo punktus artelės "Batas".

V. Miliūnas rašo:

"Man rodos, galėtų būti suorganizuota diena ir kovai su kalbos darytojais".

A. Bregman, berecenzuodamas "The Memoirs of Field Marshal The Viscount Montgomery of Alamein" (Londonas, 1958), paduoda keletą į anekdotus perėjusių faktų:

1. Užėmus Antverpeną, buvo aišku, puota. Ir pakenkė lauko maršalui. Įsėdo į automobilį ir į miestą. Minia kėlė ovacijas, o Montgomery sėdėjo ant grindų ir graudžiai vėmė.

2. Kai jis buvo pristatytas Churchillui, tarė: "Nerūkau, negeriu ir esu 100-tu procentų formoje". Churchill pusbalniu: "Rūkau, geriu ir esu 230-tais procentų formoje".

3. Kai Montgomery ruošėsi revizituoti maršalą Rokosovskį, atvyko viens aukštas sovietų karys atklauso: "Kokį vyną Maršalas mėgsta?" Kai atsakė, kad iš viso negeria, patarūkičiojo pečiais ir: Valgiams pajvairinti bus paduota cigara. Kokius jis mėgsta?" — "Nerūko". Ilgai patylėjęs aukštasis Kremliaus pasiuntinys sušnibždėjo: "Pobūvio protarpiais bus baletas... Be to, daug gražių moterų norėtų... susipažinti su svečiu maršalu..." Kai ir šiuo atveju atsakyta neigiamai, ans karininkas supyko: "Negeria, nerūko ir nenori moterų. Tai, čiotr vazni, ką jis išsisas dienas beveikia?!"

J. Cicėnas

"GIMTOJI KALBA"

Gimtosios kalbos (bendrines kalbos) žurnalo 2 Nr. (spalis-gruodis, 1958 m.) jau pasiekė skaitytojus. Šiame numeryje talpinama daug vertingos, kalbiniu požiūriu medžiagos. L. Dambriūnas aiškina, kaip reiktų rašyti lietuviškai vardai bei pavardės. Parinkęs keletą pavardžių, rašomų lietuviškai ir nelietuviškai, daro išvadą, kad kas jautiasi lietuviu, turėtų ir vardą bei pavardę tik lietuviškai rašyti. Taip pat esą praktiška nusimesti slaviškas pavardžių galūnes pav. Baranauskas-Baras ir pan.

Pr. Skardžius rašo iš mūsų terminologijos. B. Babrauskas: Kalbinis nerūpestingumas Lietuvoje, apšėiai duoda pavyzdžių, kaip lietuvių kalba dalkoma komunistinėje "Tiesoje" bei kituose Lietuvoje išeinančiuose leidiniuose.

P. Jonikas aiškina laikraštines kalbos taisyms. Duoda daug pavyzdžių neteisyklingai lietuviškai rašytų žodžių bei sakinių. Be to dar, yra klausimų kraitelė, spaudos apžvalga, kronika ir skaitytojų balsai.

Kiekvienam lietuviui, kuris įdomaujasi lietuvių kalba, "Gimtąją kalbą" vertėtų užsisakyti. Per metus išėina 4 kartus. Šis numeris turi net 44 puslapius. Kaina nepaprastai pigi — vos vienas doleris metams.

"Gimtosios kalbos" redaktorius Petras Jonikas. Redakcinę komisiją sudaro: dr.

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

viškės molį?

— Pasilik su mumis... nes artinasi vakaras, ir diena jau baigiasi... (19). Žmogus žino, kad jis, kaip tas išrautas medis, niekur nebeprisigys be "tokio tyro, tokio atgaunančio" tėviškės šulinio vandens, kad jis niekur nepasislėps nuo to į kraują jaugio šauksmo atgal, nuo paskutinio motinos žvilgsnio atsišveikinant.

"Gi štai juoda skarelė, lyg pakasynose, užtraukta ant kaktos. Ji didėja, išsiplečia, kaip visa nerami naktis. Ji užkloja mane visą. Prisilegia ir palaidoja. Ir žinau gerai, kad to vaizdo niekuomet nebeatsikratysiu. Su juomi gulsiu ir kelsiu. Ir sunkumo valandose šauksiuosi į jį rankas iškėlęs. Ji apims visas mano likusias dienas, kurių jau gal visai mažai belikę, nors ir stengiuosi jas prailginti, desperatiškai bėgdamas pirmyn." (26).

Vadai ir veidai

M. Katiliškio neginėjama stiprybė — keliais sakiniais taip pagaunančiai ir vaizdingai pristatyti savo veikėjus, kad jie jau neišdilstamai pasilieka skaitytojo atmintyje. Štai kaip piešiamas vokiečių kapitonas, pramintas Čičinsku, vadovavimą kuopai perėmęs Lenkijoje:

"... Tai greičiausiai prūsų-danų karo dalyvis ir karinius mokslus baigęs Bismarcko akademijoje. Taip jau jis atrodė nukaršęs ir iškorėjęs, kad ne tik plaukai, bet ir antakiai ir blakstienos iš senatvės išbyrėję. Aukštas ir labai plonas ir toks liesas, tartum specialiai nokintas kokioje džiovykloje. Kažkuris prisiminė Karo muziejuje matytą dėžėje paguldytą medinę figūrą, vaizduojančią nedorėlį Čičinską. Tas vardas jam ūmai prigijo. Jei jis ir buvo didžiai senas ir pavyzdinčiai išdžiovinatas, tai pykčio savo kauluose prilaikė tiek, kad būtų užtekę visai kuopai." (322).

Su kiekvienu knygos skyreliu autorius pristato vis naują šių "ryškiųjų veidų" galeriją, arba jau seniau pristatytųjų portretus pagyvina keliais šviežiais charakteringais brūkšniais.

M. Katiliškis — talentingas žodinis šaržistas, aštrios satyros ir ironijos ypač nepagalijęs tiems, kurie savo menkystę stengiasi pridengti autoritetu, laipsniu ar uniformos blizgučiais. Ne viename veikalo skyriuje "aukštąją vadiją" tipiškai atstovauja viršila Rak-čak-čiak.

"— Karas — sako Rak-čak-čiak, ir numanu iš viso, kad jis bevelytų prasmegti kur nors, kad ir šios daržinės šiauduose. Jis inteligen-

tiškas vyras ir kartais sugeba vienu žodžiu pasakyti daugiau negu kitas plepys ištisomis valandomis"... "Šią minutę mūsų prakilnūs knopininkas užmiršęs savo padėtį ir nelaimodotus konservus, nusileido iš aukštumų ir buvo toks pat, kaip ir kiti. Tik gal plačiau, apžvelgęs ir daugiau suprantas ir dėl to besijaučiąs blogiau. Jis ir bijojo daugiau už kitus, ir ta baimė turėjo šimteriopus ir labai rafinuotus niuansus." (149).

Nesibaigiančių paradu pro skaitytoją praėina leitenantai: Jonas Žiaurusis, Akiniuota Gyvatė, Artojėlis, maistinin-

kas Riškis-Zuikėvičius, raštininkas Romka, senasis Gaigalys, jaunasis Joniukas, filosofas Dubiela, ramusis klierikas, maištingasis Jonušas, Kuosa, Benamis, viršila Daikteliai, Rek kompiniot ir daugelis kitų. Vieniems jų lemta tik epizodiškai švystelėti, kitiems ilgiau išsilaikyti knygos puslapiuose, tačiau kiekvienas jų tartas sakiny, kiekvienas judesys atskleidžia juos gyvais, savaimingais veikėjais, su nuosava logika, savitu pasauliu.

Autorius kartais suabejoja savo pristatytųjų veikėjų poelgių teisingumu ar tikslumu, tačiau veikėjų už tai pasmerkti ar išteisinti dažniausiai pa-

lieka pačiam skaitytojui.

"— Kapitone, — stengiuos kiek galint išlaikyti orumą. — Jūs sutiksite, kad situacija daugiau, negu kiau-liška, atsiprašant.

— Ji labai puiki.

— Labai puiki? Atsiprašau — aš būsiu nenugirdęs?

— Nevaidink kurtinio, raštininke eilini. Ką pasakiau, tą ir girdėjai.

— Hm... Girdėjau. Bet, kad ji puiki... Tai nežinau.

— Tai ko tu daugiau nori?

— kapitonas pašiausė stačiai suaugusius antakių šerius.

— Mes ginkluoti ir apsikase.

(Tęsa 8-tam psl.)

SPECIALLY MADE SPECIALLY PRICED

- Smooth-top, hard-wearing cover
- Crush-proof, pre-built borders
- Hundreds of firm-support coils
- Vented sides—strong handles

EASY BUDGET TERMS

SPECIAL DURING Sealy's 78th BIRTHDAY SALE

Sealy **BUTTON-FREE®**

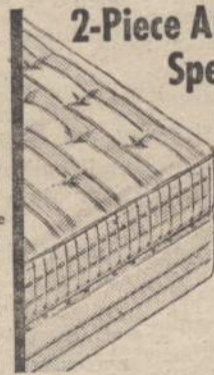
DELUXE

Only **\$49.95**

Full or twin size

Matching box spring \$49.95

- Has many deluxe features of higher-priced bedding
- Reinforced with latexed fibre through the "VITAL 1/2" for extra support

2-Piece Anniversary Special

Sealy

MATTRESS & BOX SPRING SET

\$69.95

Both pieces at rock-bottom price. Save while they last!

SOLTIS HOME APPLIANCES AND FURNITURE

2647 West 51st Street

Tel. HEmlock 4-7095

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

J. PRONSKUS

Popiežiaus Jono XXIII X-mečio planas

NUO GIRDVAINIO NUVERTINIMO IKI 85 MIL. PAGONŲ ATVERTINIMO

Gerasis popiežius Jonas

Taip kardinolą Angelo Rancalli, Venecijos patriarchą, prieš tris mėnesius išrinktą 262-ju popiežiu, pavadino Bostono kardinolas Richard Cushing — "good Pope John".

Kaip asmuo ir žmogus daugeliu atžvilgių jis toks ir yra, per tokį trumpą laiką jau spėjęs pasireikšti savo manierų nepretenzingumu ir žmoniškumu.

Pirmiausia jis atsisakė valgyti vienas, kaip tai buvo popiežių praktikuojama iš senovės. "Žinote, jie nori, kad aš valgyčiau vienu vienas", vos išrinktas pasakęs su didžiausia širdperša Jonas XXIII vienam žymiam italų politikieriui.

Kita nemaža reforma laikoma ta, kad Jonas dvidešimt trečiasis žymiai sumažino keliaklupščiavimą. Kai sykį susirinkusi vyskupų ir kunigų grupė sykiu su naujuoju popiežiu nusifotografuoti ir visi puolę ant kelių, Jonas tuojau įsakęs visiems atsistoti. Dar girdėti, kad jam labai nesiseka su daugiskaita ir jis dažnai liežuviui suklypus, vietoje "mes" pasako "aš". Dar jei Jonas išves iš mados šliurės bučiavimą, tikrai nemaža reforma bus įvesta Katalikų bažnyčioje.

Savo dvaro tarnams ir pareigūnams jis irgi jau žymiai sumažino keliaklupščiavimo pareigą. Kai ligi šiol jie turėjo kiekvieną kartą pulki prieš jį ant kelių, nesvarbu kiek kartų per dieną popiežių sutikdami, Jonas parėdė, kad užtenka dukart, pirmą kartą iš ryto sutinkant, antrą kartą vakare atsiveikinant, klupterėti. Jis, beto dar, neįpranta būti "švenčiausiuoju tėvu" (Pater santissimus). Savo Vatikano spaudai liepęs rašant jo kalbas sakyti "popiežius pasakė", panaikinant senąją formą, kuri skambėjo šitaip: "Tokie yra žodžiai švenčiausiojo Tėvo, kaip mes įstengėme juos išskaityti ir Jo kilmingųjų lūpų".

Nemažesnę "revoliuciją" sukėlė Jono XXIII elgsena už Vatikano sienų.

Kai kurie jo dvariškai neslepiamai suraukė kaktas, duodami suprasti, jog popiežius eina "per toli", kai jis sykį iš Vatikano vienai vienas, tik vieno kunigo lydimas, automobiliu išsmuko į miestą ir be pranešimo Italijos vyriausybei, todėl valdžia negalėjo jam duoti policijos eskorto, bet kas dar "baisiau", tai kad mieste popiežiui dėl tos priežasties teko sustoti prieš visas raudonas trafiko šviesas! Tai buvusi viena didžiausių Romos sensacijų, kadangi kiekvieną kartą popiežiaus važiavimas per Romą

buvo lydimas ir sutinkamas, kaip svetimų valstybių vyriausybių galvoms, karaliams ar prezidentams vizituojant.

Jis pirmasis nuo atmenamų laikų pradėjo lankyti liginės ir kalinius ir, o sensacija, kitą dieną po kalėjimo aplankymo jis pasiuntė tūkstančiui kalinių viščiukų pietus ir tuos pietus pasiuntė per moteris vienuotes. Tai buvo pirmas kartas, kai moteris, nebekalbant vienuotė, įkėlė koją į tą kalėjimą.

Jonas net dėl modernaus meno turi sakytum gana liberališką nuomonę, pritardamas modernistinio meno panaudojimui net bažnyčiose, "kad tik nebūtų per daug "kreizy", pasakęs.

Žinovai sako, kad Jonas niekuomet neprirašys tiek tomy ir neprisakys kalbų teologinėmis ir sociologinėmis temomis, kaip jo pirmatakas Pijus XII. Jis norįs įvesti savą, kitokį stilių: "kalti, kartoti pagrindines moralines tiesas paprastai, kantriai, mandagiai, aiškiai ir trumpai viena po kitos".

77 metų popiežius pradeda X metų planą

Dvidešimtas šimtmetis yra planavimo šimtmetis, ir planuoja metų metams ateičiai ne tik valdžias pasigrobeh komunistai, bet ir valdžion iššrinktieji antikomunistai. Aiškėja, kad ir Jonas XXIII turi planą, tik nežinia kelių metų. Pamename, kaip sunkiai rinkosi naujasis popiežius ir kiek kartų juodi dėmai pakilo iš Siksto kopyčios kamino, kol pagaliau balta srovėlė urbi et orbi pranešė, jog "habemus papam". Tie akliniai užmūryti kardinolai ne be reikalo ten kelias dienas sėdėjo. Atrodo, kad X metų planas ir tinkamiausio asmens jam vykdyti parinkimas čia buvo nelengvas darbas.

Naujasis mesijas (pateptinis) tikrai nedelsdamas ir, matyti, atsižvendamas į savo 77 metų amžių, jau griebėsi dviejų aiškių žygių, kurių pirmąjį galima vadinti paruošiamuoju į antrąjį žygį, tai 1) dviejų "vaiduoklių" — Lenkijos ir Lietuvos atstovų nuo savo sosto pašalinimas ir 2) per 2,000 metų 21-jo ekonominio (visapasaulinio) bažnyčios suvažiavimo paskelbimas. Kaip ir kokiais žodžiais kas į vilnas bevytiotų, aišku, yra, kad Vatikano "palaiminimas" Lenkijos, kokia ji yra šiandien, ir Lietuvos padėties, kokioje ji šiandien yra, reiškia šalinimą sau iš kelio kliūčių į aukštesnius tikslus...

Kad Vatikanas savo žygio per daug į vilnas nevytiotų, galima įskaityti jo oficiozo

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, FEBRUARY 21, 1959

gana aiškiuose pasisakymuose ir iš labai plačių Europos spaudos komentary. Visi tie šimtai telegramų, maldavimų, prašymų ir protestų iš mūsų veiksmų, organizacijų ir pasikirų gerų norų žmonių tiek paveikė šventojo Sosto žygi prieš Lietuvos nepriklausomybės simbolį, kiek indėnų šaudymas iš lankų ir svilksnių paveiktų žygiuojantį tanką. Visi mūsų argumentai, kad Lietuvos atstovybės statusas yra kitoks, negu Lenkijos, kad Lenkija yra satelitinė valstybė, o Lietuva de jure tebėra nepriklausoma, ko ir Vatikanas niekuomet ligi šiol neginčijo naujosios Vatikano politikos vadovo, atrodo, yra daug trumpiau, realistiškiau ir racionalistiškiau išsprendžiama, būtent Lenkija yra sovietų Rusijos satelitė, bet Lietuva, katalikų bažnyčios akyse yra Lenkijos satelitė, o aividvi, kaip geros katalikės, yra šventojo Sosto satelitės, tai yra švento Petro sosto įpėdinio nuosavybės, ir kaip tokios traktuojamos paeilui pagal jų kiekybinę vertę, nes čia, atrodo, daug stambesnės akcijos turimos galvoje. Tad nuo tų stambiųjų akcijų ir mums tenka pradėti.

Kaip savo laiku aminatilsį Stalinas Džugašvili paklausė, kiek, girdi, Romos popiežius turi divizių, taip šiandien, atrodo, Romos popiežius klausia, kiek Lietuva turi dūšių? Lietuva beturi apie 3 milijonus, o Lenkija jau turi apie 30 milijonų... Taigi, kardinolo Vyszynskio paunksmėje, žiūrint iš Vatikano, bus galima ir Lietuva šiek tiek užmatyti. Pabandykime tad iš Vatikano "paukščių tako" pasidairyti.

Apie katalikų bendradarbiavimą su marksistais

Pažodžiu tokia antrašte viename naujausių šio mėnesio Dzienik Chicagoski buvo vedamasis, kur rašoma, kad neseniai Varšuvoje įvyko kelių marksistiškų ir katalikiškų publicistų "apskrito stalo konferencija" tikslu aptarti santykius tarp bažnyčios ir valstybės, tarp religijos ir laicizmo, tarp katalikizmo ir marksizmo.

Konferencijoje dalyvavę katalikų laikraščių "Więz" ir "Znak" leidėjai, o iš marksistų leidėjų pusės savaitraščio "Polityka" ir bedieviško laikraščio "Argumenty" publicistai. Bet konferencijoje nedalyvavę "pažangiųjų katalikų grupių PAX atstovai. (Apie PAX vėliau).

Viename svarbiausių literatūros žurnalu Lenkijoje "Przegląd Kulturalny" plačiai rašyta apie tų pasitarimų rezultatus ir tūlo Janusz Kuczynskio iš marksistinės pusės išreikšta tokia optimistiška pažiūra, jog nepaisant piktos katalikų bažnyčios priešiškos tradicijos radikaliniams sąjūdžiams — santykiai (tarp katalikų ir marksistų) kas kart geriau klostysis. Tam

geras ženklas esąs naujas bandymas interpretuoti krikščionybę ir vis didėjantis katalikų naujas atsinešimas į socializmą. Tokių pažiūrų palaikanti ir "Nowa Kultura" redakcija. "Znak" redakcija išsireiškė, kad kas šiandien vyksta Lenkijoje — tas žymiai toliau siekia per jos sienas ir kad Lenkija yra eksperimentų kraštas, kurį atidžiai stebi visas pasaulis. O komunistas Jan Guranowski "Przegląd Kulturalny" savo tegimus baigia:

"Esa įsitikinęs, kad pats faktas mūsų diskusijų, tokių nuosirdžių ir draugiškų diskusijų, nesišalinančių sunkiųjų problemų, yra aukščiausiai pozityvus dalykas".

Kremliaus šešėlis temdo santykių optimizmą

Tokia antrašte katalikų internacionalo laikraštis "World News" sausio 16 d. Nr. apie bažnyčios ir valstybės santykių perspektyvas Lenkijoje, rašo iš Varšuvos:

Cia tikinasi, kad eventualus Lenkų egzilinės valdžios pašalinimas iš diplomatinių prie šventojo Sosto akredituotų misijų sąrašo pašalins vieną antagonizmo priežasčių tarp Bažnyčios ir komunistinės Vladislavo Gomulkos vyriausybės. Bet tuo pačiu laiku stebėtojai tvirtina, kad Gomulkos nuolatinis linkimas atgal prie Maskvos kiek slopina Romos įvykių sukeltą optimizmą.

Esą tuo pačiu metu, kai kardinolas Steponas Wyszynski keliavo į Romą į popiežiaus Jono XXIII rinkimų konklavę, tai lenkų kompartijos vadas Gomułka ir premjeras Cyrankевичius išdūmė į Maskvą. Tų pačių stebėtojų žodžiais, santykiai tarp bažnyčios ir valstybės Lenkijoje 1958 metais svyravę tarp neprieteliškumo ir nuosirdamo vilčių.

Suminėjęs eilę nesutarimų priežasčių ir kai kurias komunistų valdžios lenkų bažnyčiai padarytas ir tebedaromas skriaudas, "World News" išveda, kad vis dėlto katalikai Lenkijoje ir bažnyčiose, ir mokyklose ir spaudoje, kad ir varžomi, yra gana veiklūs, tik esą "bet kokie prospektai apie dar nuosirdesnius santykius yra labai aptemdomi grėsmingai horizonte susikaupusio Kremliaus spektro".

Kremlius ir Vatikanas eina virvės tempimo rungtynių

Sencesniosios kartos Amerikos lietuviams tas sportas tebėra puikiai atsimenamas, kai per vasaros piknikus, kitokių pramogų tuomet mažiau tebus, būdavo susiduro dvi maždaug vienodo pajėgumo grupės vyrų, o neretai ir moterų, ir pradeda, ilgas, gana privarginančias rungtynes, kuri grupė kurių nugalės, tempdami virvę vieni į vieną, kiti į kitą galą. Atrodo, kaip labai panašaus šiandien vyksta

(Tęsinys 5-me psl.)

(Atkelta iš 4-to psl.)

tarp Vaikano ir Kremliu's dėl Lenkijos "revizionistų". Štai ką apie tą idomų sportą rašo lenkų mėnesinis žurnalas "Kultura" Paryžiuje:

"Revizionistai", kuriuos remia Maskva ir Roma?

PAX yra vienas iš geriausių organizuotų prekybos-pramonės koncernų Rytų Europoje. Be to, tai yra įdomiausias politiniai-visuomeninis unikumas, atsiradęs vadinamųjų socialistinių valstybių stovykloje. PAX'o politinė programa ir jo ideologija — neturi sau pavyzdžio nei Europos politiniuose sąjūdžiuose, nei lenkiškų visuomeniniai - politinių doktrinių istorijoje.

PAX'o ideologai faktiškai yra dvigubi "revizionistai", nes jie siekia tuo pačiu metu vienodai kaip lenkų komunizmo revizijos, taip tradicinių katalikizmo normų revizijos. Tačiau *įsidėmėtinas faktas, jog tuo tarpu kai Vatikanas kiek ir smerkė "paksinius" katalikiškus revizionistus, — tiek pat Kremlius iš savo pusės nesmerkė "paksistų" komunistinių revizionistų.* Be to, reikią pridurti, kad PAX yra vienintelė organizacija, kuri pripažįsta komunistų partijai vadovaujamą rolę — ir programos atžvilgiu siekia pakeisti jos (komunistų partijos) ideologinę taktiką. PAX pripažindama komunistų partijai vadovaujamą rolę, tačiau siekia taktikos kompromiso. Paksiečiai, kurie oficialiai vadinasi "visuomeniniai - pažangioji stovykla", svarbiausiai siekia pripažinti, kaip lygiateisio politinio partnerio, o ne kolaboranto.

Pagrindinė tos "visuomeniniai - pažangiosios stovyklos" bazė esanti labai paprasta, bet nemažiau ir absurdiška: *esą reikia komunizmą padaryti virškinamą katalikams. Rezultate atsirastų "katalikiškas komunizmas", atspalaidavęs nuo Romos.* Esą reformacijai, kaip ir revoliucijai niekuomet nėra per vėlu. Ir čia esą reikia ieškoti priežasties, kodėl PAX'o revizionizmas niekuomet nebuvo Maskvos pasmerkimas.

Katalikybės reformacija tik tuomet būsianti galima, jei pirma praecisias lenkiškos komunistinės reformacijos modelis. Tačiau PAX'o ideologas Piasecki pabrėžias, kad proponuojamoji komunizmo "reformacija" privalanti pasilikti "Lenkijos kelio į socializmą rėmuose", tačiau abejotina, ar ir "pažangioji katalikizmo reformacija" galėsianti pasilikti Romos bažnyčios rėmuose. Čia ir esanti, pasak "Kultura" visa atrakcija Maskvos akimis žūrint.

PAX'o išpažintojai (pawocy) nesiekia liberalizacijos — jie pasilieka ko toliausiai nuo evoliucijos demokratinio socializmo kryptimi — jie pri-

ima "proletariato diktatūrą" ir visas su tuo susietas santvarkos konsekvencijas, o siekia vien tik pakitimų partijos ideologinėje politikoje — ir tatau, jų įsitikinimu, esą žymiai palengvintų katalikiškų lenkų masių užangažavimą Lenkijos sukommunistinimo procese.

PAX'o gynėjai tvirtina, kad tatau yra drąsiausia ir išmintingiausia akomodacinė (pritaikymo) politika mūsų sąlygomis. Piaseckio šalininkai argumentuoja, jog PAX'o postulatai faktinai siekia komunizmą "nupagoninti" ir tuo pačiu nurodo vienintelį kelią į harmoningą ir kūrybingą socializmo (komunizmo) sugyvenimą su katalikizmu.

PAX'o šalininkai (paksiečiai) nesiekia komunizmo revizijos. Priešingai, jie tuo pozicijai atstovaujant konservatyviausią kryptį. "Visuomeniniai - pažangūs sąjūdis" (PAX) esąs iš paties pagrindo priešingas bet kokiam liberalizmui, kadangi kiekvienas žingsnis demokratijos linkui sumažintų PAX'a vertę kaip sąjungininko ir partnerio. Demokratinėse sąlygose toks PAX beregint netektų pagrindo egzistuoti.

Šalįn klytys iš kelio į Varšuvą

PAX'o vado Piaseckio sąlyga partijos adresu esanti aiški: pripažinkite PAX pilnateisium sąjungininku ir partneriu, arba kitaip nesukommunistinsite Lenkijos. Pripažinus PAX lygiu partneriu, tačiau nereikštų, kad pasaulinis komunizmas atsisakė kai kurių ideologinių monizmo dėsnų. Komunizmas tebeįsitikintų antireliginis ir materialistinis, tik Piaseckis laimėtų savo PAX'ui taktinį argumentą, kad lenkiško modelio rėmuose yra galima būti ir komunistu ir kataliku tuo pačiu metu. Skambiai jie aiškina, kad jų sąjūdis ieško išeities, kaip išspręsti konfliktą tarp religijos ir pažangos.

Nors smerkdamas PAX'o kolaboracines "dogmas", pažangusis "Kulturos" žurnalas iš savo pusės tačiau randa, jog — tiesa — komunistinės valstybės rėmuose negali būti

kalbos apie kokią nors autentišką religinio sąjūdžio sąjungą su komunistine partija, tačiau koegzistencija ir bendradarbiavimas aiškiai apribotose srityse aiškiai precizuoto susitarimo pagrindu esąs galimas.

Pripažindamas, kad niekam negalima siūlyti būti pats savo graboriu ir kad dėlto nėra ko laukti, kad katalikų bažnyčia paremtų steigimą tokios beklasinės ir betikybinės bendruomenės, žurnalas išveda, kad "tik demokratinis socializmas, kurs skelbia tolerancijos ir filosofinių pažiūrų visapusiskumą — socializmas, kurs neturi pretenzijų į "proletariato diktatūrą", gali suteikti žmonėms galimybę jungtis pažangos tikslui drauge kaip tikintiesiems, taip netikintiesiems.

Žodžiu, "Kultura" išveda, kad Maskva, rusų Kremlius, greičiausiai laukia, kad per tokį PAX'ą lenkų komunistai netektų "veido", susikompromituotų, ir tuomet Maskva galėtų pasakyti, jog prie Vislos reikia viską vėl pradėti iš naujo, būtent galutinai sutriuškinti Lenkijos vakariečių kultūros pagrindą, kurs, be abejo, yra Romos krikščionybė...

Ar šioje platokoje, žymiai paryškinančioje perspektyvoje

nesidaro aiškiau, kodėl Jonas XXIII savo pirmomis dienomis pasistengė praskinti sau (Tęsinys 7-me psl.)

Siuntinius į Lietuvą Velykoms siųskite dabar!

1. Naujiena! Jūsų siuntiniai dabar paimami išsiuntimui mūsų pačių tiesiog iš Jūsų namų. Skambinkite: **WABASH 2-9354**

2. Jei Jūs atvažiuojate pas mus automobiliu, tai galite pastatyti jį NEMOKAMAI 2 valandoms netoli mūsų įstaigos.

3. Atvykite ir apžiūrėkite mūsų didelį puikių prekių pasirinkimą labai žemomis kainomis.

**Central Parcel
Service**
220 So. State Street
CHICAGO, ILL.

- Paruošia paprastas ir sudėtingas (nuosavybių savininkų) mokesčių blankas.
- Paruošia algų lapus • Atlieka knygvedybą.
- Sutvarko užsilikusias knygas.

PRANAS SALEMONAVIČIUS
504 West 33rd Street (netoli Normal Avenue)
Susitarimui tel.: Victory 2-3486

Valandos: Kasdien nuo 6 val. vak. iki 10 val. vak., šeštad. ir sekmad. nuo 9 val. ryto iki 10 val. vak. 20 metų patyrimas; žemos kainos.

LICENSED SALESMAN — padeda pirkti ir parduoti Real Estate. Parūpina visokių draudimus — "insurance".

KONTRAKTORIUS BE to, STATOME

Naujus namus
Taisome senus
Virtuves
Maudynes
Stogus.
Elektros laidus
Centralinį šildymą ir
Plumbing

Pleisteruoja, atlieka
Tuckpointing
Dailidės, medžio ir
kitus namų
taisymo darbus
Pre-Cast Stone
20 metų patyrimas
Žemos kainos

Virtuvės Grindis Nuvalome, Nuvaškuojame ir Nupališuojame \$2.00
Vonios Sienas ir Lubas Numazgojame \$3.50

JAU LAIKAS SIŪSTI DOVANAS VELYKOMS

PASINAUDOKITE PLACIAI ŽINOMOS IR GERAI UŽSIREKOMENDAVUSIOS FIRMOS, SIUNČIANČIOS SIUNTINIUS Į SSSR IR LIETUVĄ, PATARNAVIMU.

PACKAGE EXPRESS and Travel Agency, Inc.

(Licensed by USSR)

Brooklyn, N. Y. 1530 Bedford Avenue, Tel.: IN 7-6465 ir IN 7-7272;

Newark, N. J. — 312-314 Market Street, Tel. MI 2-2452 ir MI 2-1681; Bowling Green 9-6992.

- Siųsti galima tik naujus daiktus. • Per mūsų firmą siunčiami siuntiniai paskyrimo vieta pasiekia trumpiausiu laiku. • Visi muitai apmokami vietoje, mūsų įstaigose, gavėjas nieko nemoka. • Prie firmos įstaigų yra krautuvės, kuriose galite gauti įvairiausių medžiagų, odų avalynei ir kitą žemiausiomis kainomis.
- Siuntinių pristatymas garantuojamas 100%. • Neatidėliotinai mes painformuojame savo klientus apie siuntinių išsiuntimą ir jų pristatymą. • Klientų patogumui patarnaujama jų gimtąja kalba.
- Įstaigos ir skyriai atidaryti kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro, šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos vakaro.

MŪSŲ SKYRIAI

78 Second Avenue
NEW YORK 3, N. Y.
ORegon 4-1540

107 So. Vermont Ave.
LOS ANGELES 4, CALIF.
DUnkirk 5-6550

11601 Jos. Campau Ave.
DETROIT 12, MICH.
TOWnsend 8-0298

832 North 7th Street
PHILADELPHIA 23, PA.
WALnuf 3-1747

1241 N. Ashland Ave.
CHICAGO 22, ILLINOIS
HUMboldt 6-2818

651 Albany Avenue
HARTFORD, CONN.
CHapel 7-5164

Norėdami daugiau informacijų reikalaukite mūsų firmos katalogų.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Sviesa Chicagoje.
Redaguoja: Rita Kavolienė
Medžiagą siūsti: 1938 S. 48th Ct., Cicero, Ill.

2 METAI

NR. 8 (37)

Organizacijos ir humanitariniai mokslai*)

Vanda Gegevičiūtė

Paskutiniu metu laiku ne tik studentų organizacijų suvažiavimuose, bet ir spaudoje, griežtųjų mokslų studentai pasisakė, kad, esą, nevisai patenkinti suvažiavimų bei susirinkimų programa, kuri giliai koncentruojasi humanitariniuose ir socialiniuose moksluose. Reiškia, griežtųjų mokslų studentai jaučiasi ignoruojami, nes jų žinios šiose srityse yra per menkos įsijungti į diskusijas bei suprasti pristatytas idėjas. Čia negali įvykti joks konfliktas, nes industrializacija ir masinis švietimas pakeitė visuomenę taip, kad neliko nė vieno, kuris neturėtų bendrų žinių visose šakose. Pristatymas idėjų gali būti pakeistas, tačiau nepamirškime, kad humanitariniai ir socialiniai mokslai sudaro komunikacijos bazę organizacijai. Koncentravimasis šiose srityse, ypač šiais laikais yra būtinas, nes pažinimas, kurių pakako prieš šimtą metų, šiandien yra netinkamas — tam suprasti nereikia būti jokių žinovu. Deja, daug kas nepajėgia ar nenori to suprasti. Technologijos progresas atnešė daugiau laiko individui, kurį jis galėtų skirti humanitarinių vertybių įgyvendinimui, tačiau tuo daugiau aplinka tapo palanki individui reikšti savo potencialumus ir naudoti intelektą, tuo mažiau jis kreipia dėmesį į tai. Reiškia, jisai pamiršo, kad technologijos dovanos yra tik instrumentas gyvenimui, o ne tikslas. Mūsų civilizacijoje nebėra balanso. Individas gali neapsakomai gerai kontroliuoti natūrą, bet ne save. Pažiūrėkime ar pasaulio problemos ir tuo pačiu kai kurios organizacinės problemos nekyla todėl, kad mes dar tikrai nepažįstame kultūrinių vertybių. Kiekvienas pasakome, kad šiandien verkiant reikia naujų kūrybinių žmonių, bet mes patys meną laikome tik prasiblašyvu, o idealizmą laikome romantizmo pertekliu. Štai šitokia aplinka ir yra genocidas kūrybai. Bet kaip mes suprasime ir įvertintime kūrybą ir vertybes, jei mes nebuvoime tinkamai tam paruošti. Humanitariniai mokslai pristatydami idėjas, kuriomis vadovavosi žmonija anksčiau išmoko individą objektyviai galvoti. Tik per žmonijos vertybių analizę ir

per diskusijas, kurios sujungia praeitį su dabartimi, individas eksploruoja ir susidaro gyvenimo tikslą, standartus ir vertybes. Negalima kaltinti technologinio progreso, bet aišku, kad humanitarinėse ir socialinėse šakose reikia jį pasivyti. Gal net nereikia kaltinti individo, kuris galvoja, kad pakaita yra automatiškas evoliucijos kelias ir individas gali pasyviai laukti kol ateis ta stebuklinga laimės stadija. Šitoks individo pasyvumas rodo, kad griežtųjų mokslų pažanga ir tuo pačiu aplinkos pasikeitimai, įvyko per palyginus trumpą laiką ir individas negalėjo taip greitai visko integruoti ir įsisąmoninti, tuomi netikrovės pagautas, gindamasis ir nerealiai žvelgdamas tikrovei į akis. Individo ego (asmensybės branduolys), susidūręs su tokia plačia ir intensyvia pakaita, turėjo greitai ir nuodugnai persiorganizuoti, bet tai yra priešinga jo principams. Tad neintegruodamas visko, kas įvyko, ego apsistatė gynimosi fantazijomis — pasyvumu. Bet tas stovis gali būti pamažu pakeičiamas. Pirmas žingsnis yra gilinimasis į humanitarinius ir socialinius mokslus. Organizacijos tai suprasdamos, kaip tik ir vartoja individo lavinimui šių mokslų tematiką.

Keista, technologija patobulino aplinką, davė mums įvairias komunikacijos priemones, bet individų komunikacija vienu su kitais sumažėjo. Komunikacija yra ne tik organizacijų, bet ir gyvenimo pagrindinis dalykas. Neužmirškime, kad žmonės yra ne tik skirtingi, bet ir vienodi. Žmonijos prigimtis, praeities išmintis, sudaro tą komunikacijos tinklą, be kurio mūsų egzistencija būtų neužtikrinta. Aišku, kiekvienas individas turi skirtingus idealus ir ne visi vienodai gali gilintis į humanitarinius bei socialinius mokslus. Organizacijos, suprasdamos, kad gyvenimo mokykla šiais laikais neužtenkama supažindina su humanitarinėmis vertybėmis, stengiasi kaip tik daugiau koncentruotis šiose srityse. Surasti efektyvų santykį tarp griežtųjų mokslų ir humanitarinių bei socialinių vertybių ir yra dabartinis uždavinys. Čia Santara pasirinko liberalizmą kaip metodiką. Bet liberalizmas yra tinkamas tik tada,

kai žmogus laisvai pasiremdamas humanitarinių mokslų išmintimi pasirenka savo vertybes — reiškia, tik tada jis yra pilnai laisvas tai padaryti. Didesnis dėmesys į humanitarinius bei socialinius mokslus duos didesnę asmenybės ir taip pat tautinį susipratimą ir mažiau reiks rūpintis nutautėjimo klausimais.

Nesupraskite, kad griežtųjų mokslų srityse nėra vertybių, vien tik stengimasis sužinoti ką nors naujo yra vertybė, bet svarbu neužmiršti, kad vieno tikslas yra kitko priemonė, o svarbiausia yra suprasti vienas kitą. Tačiau individas negali tikėtis visko iš organizacijos. Jei jis pats nesistengs gilintis daugiau, organizacijos tik paviršutiniškai pajėgs jam pristatyti humaniško vertybes. Paviršutiniškame supratime, individas negali objektyviai-kritiškai pasirinkti savo orientacijos bei idealų, tada jis ir bus paveiktas tos persunktos materializmu aplinkos ir prie jos visapusiškai prisitaikys.

Reiškia, reikia organizacijoms ateityje siekti platesnio komunikacijos pagrindo, kur būtų suvedimas skirtingų galvosenų, skirtingų metodų ir idėjų. Tada galėsime truputi keisti aplinką, o ne likti patys visapusiškai paveikti jos.

IŠ ARTI IR TOLI

— *Lietuvių Studentų Santaros New Yorko skyrius* vasario 21—22 d. d., šaukia Santaros rytinių pakraščių skyrių valdybą ir atstovų suvažiavimą, kuris įvyks Howard Johnsons, Empire Room salėje, 95-25 Queens Blvd., Rego Park, N. Y. Programoje numatoma aptarti visą eilę svarbių reikalų ir artimiausiuoju rydinių pakraščių santariečių veiklą.

— Bostone, lietuvių bendruomenės iniciatyva steigiamas tautinis ansamblis. Į organizacinį komitetą įeina ir santariečiai B. Danerytė, R. Leveckytė ir Vyt. Bruzgelevičius.

— Santaros gerb. filisteris Vincas Trumpa, sausio 24 d. aplankė Bostono santariečius. Įdomiame pokalbyje buvo apžvelgtas pavergtosios Lietuvos gyvenimas. Literatūroje pasireiškia viena kita laisvės siekimo ir kūrybiškumo kibirkštis. Dailėje padėtis daug nykesnė. Pramonės srityje paskutiniu metu padidėjo stambesnės investacijos. Iki šio laiko sovietai lyg ir nenorėjo stiprinti Lietuvos pramonės. Šiuo atsilankymu Vincas Trumpa taip pat skaitė pasikaitą Bostono Kultūros Klube.

— Bostono santariečiai kovo mėn. 14—15 d. d., ruošia Albino Elksaus dailės darbų parodą.

— Santaros leidžiamos poeto Algimanto Mackaus poezijos rinkinio *Jo yra žemė*, garbės leidejais tapo: inž. Vincentas Meiliūnas su 6 dol. ir įmokėję po 5 dol. — bostoniš-

kiai Jonas Krutulis, Mečys Kavaliauskas bei Santaros filisteriai Zenonas Rekašius, Birutė Danerytė, Horstas Žibas, Raimundas Mieželis, Petras Maleckas.

— Kostė Brazdytė paruošė Santaros ženklelio projektą, kuris šiuo metu svarstomas skyriuose.

— New Yorko Santaros skyriaus susirinkime, įvykusiame vasario 6 d., J. Petkevičius supažindino santariečius su Lietuvos-Vatikano santykiais, atkreipdamas dėmesį į vėlyviausius įvykius. L. Sabaliūnas papasakojo apie Clevelando suvažiavimą, D. Statkutė kalbėjo apie O. Milašų, jo gyvenimą bei kūrybą, o einamuosius reikalus prisiminė A. Butas.

— Ketvirtajame mėnesinio biuletenio New Yorko Santara numeryje vedamajame "Į galvę" ryšium su A. Mikojan vizitu Jungtinėse Amerikos Valstybėse kviečiama visas jaunimas būti reaktyviais Sovietų engėjams. Ten rašoma: "Yra atvejų, kada tiesioginė veikla yra būtina, kad protestas turi būti išreikštas išėjimu gatvėn ir garsiu šaukimu: laisvės Lietuvai! O kada amerikiečiai intelektualai bus priversti paklausti, kas verčia mus garsiai šaukti, jau bus daug ko pasiekta". Biuletenyje tap pat atspausdintas Sauliaus Šimoliūno atviras laiškas su pastabomis apie metinę studentų šventę, ištrauka "Pedagogas" iš Vaino Rastenio prisiminimų "Kai aš mažas buvau" ir daug kronikos bei piešinių.

— Du New Yorko Santaros skyriaus nariai laimėjo pirmąsias vietas savaitraščio "Vienybė" pravestame lietuvių visuomenės gyvenime 1958 metais pasižymėjusių asmenų konkurse: Anatolijus Butas studentų kategorijoje ir Daiva Audėnaitė — skautijos srityje.

Anatolijus Butas yra gimęs Kaune 1937 metais. Į JAV atvyko su tėvais 1949 m. ir gimnaziją baigė su pasižymėjimu 1955 m. Tais pačiais metais pradėjo lankyti Columbijos universiteto, New Yorke, Pramonės Inžinerijos fakultetą.

Lietuvių Studentų Santaros New Yorko skyriumi įstojo 1957 m. ir praeitų metų birželio mėnesį išrinktas to skyriaus pirmininku. Gražiai vadovauja veikliam New Yorko skyriui, beto dar veikia Studentų Sąjungoje, rašo lietuvių spaudoje ir priklauso biuletenio New Yorko Santara redakcijai kolektyvui.

Daiva Audėnaitė gimė Kaune, 1940 m. kovo mėn. 20 d. 1948 metais atsikėlė šion Atlanto pusėn, kur, 1958 metais, su pasižymėjimais, baigė gimnaziją. Šiuo metu studijuoja physical therapy New Yorko universitete.

"Neringos" tunto adjutantė, skiltininkė D. Audėnaitė skautų organizacijon įstojo 1946 metais. Santaroje dirba nuo 1958 metų.

*) Skaitytas diskusijose "Humanitarinių, griežtųjų mokslų itampa, jos problemos ir itaka į organizaciją" Santaros studijų sausio 31-vasario 1 d.d. suvažiavimo metu Clevelande.

(Atkelta iš 5-to psl.)

kelią į 30,000,000 Lenkiją, ir tuo pačiu į 3,000,000 Lietuvą. Tam reikėjo plano ir to plano pirmasis baras pradėtas nuo Stasio Girdvainio.

Pagal Jurgį ir kepurė. Kai lenkai apie savo vatikaniškas problemas plačiausiai svarsto nuo dešiniausio iki kairiausio sparno, tai mes lietuviai tenkinamės persispausdindami, ką apie mūsų vilčių Vatikane nurašymą parašo koks šveicarų, ar vokiečių, ar italų ar net lenkų laikraštis, arba pasiklausome savųjų Vatikano valdininkų pabarimų už per didelį nesusivaldymą ir davimą jausmams valios, vietoje nužemintos padėkos pasiunčiant Vatikanui protesto telegramą...

Baigiant skyrių apie tą Vatikano ramybę sudrumsčiusį "Strange Interlude" reikia ir pro domo sua kas nors pasakyti. Ogi, pro domo sua, rašo pats Most Reverend Vincent V. Brizgys, Exiled Lithuanian Bishop tame pačiame World News sausio 16 d. nr. straipsnyje "...Look Forfarad With Hope Church in Lithuania At Beginning of 1959":

Vyskupas Brizgys apie padėtį Lietuvoje

"World News" sausio 16 d. nr. straipsnyje "Bažnyčia Lietuvoje 1959 metų pradžioje. Viltingas žvilgsnis ateitin" vyskupas V. Brizgys rašo:

Lietuvos katalikai žengia į 1959 metus su viltimi, kad jie atneš kai kurias geresnes žinias, negu 1958 metia.

1958 metų gale du buvo kaliniai vyskupai T. Matulionis ir tėvas Ramanauskas, kurie buvo išvesti 1957 m. gruodžio mėnesį, ir vyskupas V. Slatkevičius dabar yra namų arešte. Praeitą birželio mėnesį vyskupas T. Matulionis buvo išsiųstas iš savo diecezijos ribų ir uždarytas namų arešte mažame šeduvos kaime.

Vyskupas J. Steponavičius iš Vilniaus buvo išvarytas iš savo apartamento, neduodant jokios padorios vietos jam pačiam nei jo raštinės įstaigai. Nors vyskupai Maželis ir J. Steponavičius yra skaitomi laisvi, jie tačiau negali atlikti savo pareigų be rusų saugumo policijos sutikimo.

Nuo 1945 metų iki šiai dienai, visos pastangos sužinoti, kas atsitiko su vyskupu V. Borisevičiu, buvo bergždžios. Kai kurių kalinių parnešti gandai tvirtina, jog jis tebėra gyvas vienoje darbo vergų stovykloje, kurios yra alkirstos nuo bet kokio susisiekimo su pasauliu.

Kun. P. Juozaitis, kurs dabar yra 85 metų amžiaus, ir kurs dalinasi patalpa su buvusiu kaliniu vyskupu T. Matulioniu, buvo suimtas, žiauriai kankintas ir dabar tebėra kalėjime. Nors 1958 metais ne daug kunigų tebuvo suimta,

tačiau joks kunigas tais metais nebuvo paleistas iš ankstyvesnio arešto ar deportacijos.

Praeitais Kalėdos oficialiai (Lietuvoje) buvo darbo diena, nors beveik niekas tą dieną nedirbo. Darbininkai dirbtuvėse ir farmose (kolchozuose) yra drąsūs ir viešai praktikuoja savo religiją. Studentai yra terorizuojami susilaikyti nuo religijos praktikos, grasinant išsiųsti juos "savanoriais" į Kazachstaną.

Gal būt šiemet Lietuvoje bus atspausintas liturginis katalikų kalendorius. Jokia religinė spauda jokios rūšies jokio kalba nėra įsileidžiama į Lietuvą iš užsienių.

Priešreliginės komunistinės valdžios tendencijos, ypač jaunuomenės ir tarnautojų tarpe 1958 metais buvo smarkesnės nei 1956 metais...

Deja, iš viso, kas šiame straipsnyje parašyta, nesimato nieko, iš ko būtų galima spėti, kad 1959 metai atneš Lietuvos katalikams kai kurias geresnes žinias, kaip rašo vyskupas Brizgys. Straipsnis rašytas kaip tik tuo metu, kuomet visoje Amerikoje vyko lietuvių sujudimas dėl naujojo popiežiaus žygio prieš ligi tol prie Vatikano tvėrusią hūv. nepriklausomos Lietuvos atstovybę. Apie tai neužsiminta net tiek, kiek VLIKo Užsienių Tarnybos vedėjas Dr. Karvelis specialioje audiencijoje driso šventajam tėvui priminti... Tik įdomu, kad tas vyšk. Brizgys optimizmas pasirodė "World News" tuo pačiu metu ir tame pačiame numeryje, kuriame pasirodė ir panašus optimizmas iš Varšuvos, kad, girdi, pašalinus nuo šventojo Sosto lenkų ekziliinės vyriausybės atstovą, Varšuvoje tikimasi antagonizmo tarp Bažnyčios ir komunistinės vyriausybės atslūgimo... nors ten kartu nusiskundžiama, kad Kremliaus šešelis temdo tą santykių optimizmą. O Lietuvoje?

Lietuvoje, atrodo, tuo tarpu tik vieni kunigai gali laukti, kad 1959 metai jiems atneš „kai kurias geresnes žinias“, nors ir tatai yra tik ieško drožimas, kol lokys dar girioje. Tas lokys būtų kai kieno

viltys, kad popiežiaus skelbiamojo 21-jo ekumeninio susirinkimo rezultate pavyks grąžinti Rytų Bažnyčią (graikų ortodoksus, taigi ir rusus stačiatikius) į Romos avinyčią, kas kunigams atvertų tikras "plėšimines žemes" nuo Minsko iki Mongolijos, o kaip seniai žinome Lietuvos kunigams tame "supagonėjusių" rusų perkrikštijimo darbe yra iš seno pažadėtas platus laivas.

Tai būtų kaip ir viena Jono

XXIII X-mečio plano dalis. Kita nemažesnio užsimojimo sritis yra Afrikoje, kur dėl 85 milijonų pagonų pradeda įsižiebtis vis šiltesnis "karas" tarp krikščionių, daugiausiai Romos bažnyčios modernių kryžiuočių — jėzuitų ir Islamo misionierių, iš kitos pusės tarp krikščionių - musulmonų ir pagonų bendrojo fronto prieš Kremliaus raudonųjų misionierių frontą dėl visos Afrikos dūšių. Apie tai sekantį kartą.

VISUOMENĖS MOKSLŲ, MENO IR LITERATŪROS ŽURNALAS DARBAS

kritiškai stebi mūsų išeivijos, Lietuvos ir viso pasaulio gyvenimą. Prieš konservatyvią provinciališką tradiciją DARBAS stato humaniškesnes vertybes ir kūrybiškai šviežių žodį.

5410 SIXTH AVE.
Brooklyn 20, N. Y.

Ligi 1958 metų pabaigos iliustruotą trimėnesinį žurnalą D A R B A galima užsisakyti sena kaina: \$2.00 metams, \$5.00 trejiems metams; studentams \$1.50 metams. Paskiras numeris 75 centai.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINŲ

APIE SAVO NAMO INSULIACIJOS PROBLEMAS.

Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar žilap ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonių.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc.

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas: CEntral 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SIUNTINIAI SIUNČIAMSI Į SOVIETŲ RUSIJĄ

UKRAINA, LIETUVA, BALTGUDIJA, LATVIJA, ESTIJA, IR KITAS RESPUBLIKAS.

Pasinaudok patikimu, kruopščiu ir greitu mūsų firmos patarnavimu.

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 WEST 14th STREET
NEW YORK 11, N. Y.
Tel.: CHelsea 3-2583

Licensed by USSR
MŪSŲ SKYRIAI

Atdara kasdien nuo 9-6;
Sekmadieniais nuo 9-4.

141 Second Avenue
NEW YORK CITY
Tel. GRamercy 5-7430

39 Raymond Plaza W.
NEWARK, N. J.
Tel. MARKET 2-2877

132 Franklin Ave.
HARTFORD, CONN.
Tel. CHapel 6-4724

900 Literary Road
CLEVELAND 13, OHIO
Tel. TOWER 1-1461

332 Fillmore Ave.
BUFFALO 6, N. Y.
Tel. MOhawk 2674

308 W. Fourth Street
BOSTON 27, MASS.
Tel. ANDrew 8-5040

11339 Jos. Campau
DETROIT 12, MICH.
Tel. TOWnsend 9-3980

632 W. Girard Ave.
PHILADELPHIA 23, PA.
Tel. WALnut 5-8878

Visais klausimais, ryšyje persiuntimo siuntinių Jūsų giminėms ir draugams, kreipkitės į vyriausią įstaigą arba mūsų patyrusius, atydzius ir mandagius skyrių vedėjus, visi maloniai suteiks jums visus nurodymus. Pradžiuginkite savo giminės ir draugus nusiųsdami jiems siuntinį. Mūsų didžiulė firma turėdama tūkstančius patenkintų klientų 100% garantuoja pristatymą. Kiekvienas siuntinys išsiunčiamas laike 48 val. ir adresatą pasiekia per 6-7 savaites (oro paštu laike 7-12 dienu). Įstaigose yra pirmos rūšies pasirinkimas maisto produktų, įvairių pramonės dirbinių, odų avalynės, laikrodžių ir kitokių prekių pačiomis žemiausiomis kainomis. Reikalaukite mūsų nemokamų katalogų, kuriuose rasite informacijų apie naujas muitų normas ir patarnavimus.

Atsiminkite, kad mes esame specialistai visa kame, kas liečia siuntinių persiuntimą.

(Atkelta iš 3 psl.)

Visa — kas reikalinga moderniskame kare.

— Bet kur tie apkasai? Aš jį juos, atleiskit man kapitone, nemeilyčiau tūpti šiuo metu.

— Vada! žino, ką daro, nebijok." (153).

Humoras ir lyrika

Ne visur M. Katiliškis dialogą perduoda sintaksiškai nūsistovėjusia forma, kaip ką tik cituotoje ištraukoje. Dažnai dviejų ar keleto asmenų pasikalbėjimas autoriaus užfiksuojamas viename paragrafe, naudojant dialogui įprastų skyrybos ženklų.

"... O kitas geras ypatumas, kad lenkai augina tabaką. Jis žinąs ir kitą gerą kraštą, beveik geresnį. Tai čekoslovakija. Jie degtinę iš slyvų verda ir todėl ją vadiną slyvovica. Gera, tvirta degtinė. Slyva — toks saldžiai nuryjamas daiktas, o tie kiaulės čekai jas taip negražiai gadina. Et jūs neišmanėliai — suniekina žinovas. Kas pajęgs apėsti, jei ten sodai kaip pas mus miškai. Kitokio medžio ten ir nėra, tik vaismedžiai. Net pakelėse. O, tai gal geriau mus čekijon pavežėtų? Ir pavalgės, ir atsigėręs būtum." (311).

Šis pasakojimo būdas, M. Katiliškio naudotas jau anksčiau kūriniuose, ypač veikėjų dvasinei kovai nusakyti, yra pasidaręs jo stiliaus dalimi ir aprašomosioms veikalo vietoms duoda daug įvairumo, lankstumo ir dinamikos.

Jau pereitame skyrelyje buvo užsiminta, (ką ir skaitytojas galėjo iš kelių pacituotų ištraukų suvokti), kad ir tragiskiausiais momentais autorius moka gabiai įpinti stiprias humoro dozes, kartais švelnaus samojaus, lengvos ironijos, o kartais ir gana aštraus sarkazmo formoje.

"Puskarininkis švabas, kruvinai nulaižęs savo pirštus ilgesingomis akimis žvelgia į lauzavietę ir sako:

— Schmeckt gut. Verdamm! noch a Mol..." (245).

"— Gal ir anodija. O mediciniškai vadinasi Aether Sulfuricus. Priimk ir tu dozę. — paruošė šaukštelį lašų Juozapui.

— Kad man kojos nutrintos, pons daktare.

— Nieko, nieko. Visas ligas mes pradėdame gydyti iš vidans. O iš kur tavo kojos dygusios? Ar ne iš vidaus? Be atsikalbinėjimų prašau." (439).

"Leitenantas padarė skausmingą miną, lyg būtų prarijęs vabalų smaločių, ir tas dabar lipa jo stemple aukštyn, šimtanagėm kojom draskydamas jo gyslas. Jis patempė krūtinę ir rankomis nusklėidė žemyn, kas turėjo reikšti visų ginčų ir nesutarimų pabaigą. Jo laipsnis ir autoritetas pagaliau turėjo paimti viršų. Ir jis pasirei-

šė tokiais tauriais žodžiais: — Pirmyn, į kojas už tevyne! Smulkmenas mes sutvarkysim." (435).

Kaip nuosirdus ir nedirbtinas yra M. Katiliškio humoras (Daugiau 9-me pusl.)

DR. ANNA BALIUNAS
AKIŲ, AUSŲ, NOSIES IR GERKLĖS LIGOS PRITAIKO AKINIUS
6322 SO. WESTERN AVENUE
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val. iš ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 10 ligi 1 val. Treč. uždaryta. Kitu laiku susitarus.
Ofiso telef.: PROspect 8-3229
Rezid. telef.: WALbrook 5-5076

Tel.: PROspect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val: kas dieną po pietu 1-3; vak. 7-8 tikrai antradieniais ir penktadieniais. Trečiad. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
CHICAGO, ILL.
Telefonai:
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezidencija: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., Ketvirt. ir Penktadienį nuo 1-4 ir 7-9. Antrad. nuo 1-5. Trečiad. ir Šeštadienį tik susitarus.

DR. JONAS G. BYLA
nervų-smegenų ligos, chirurgija
DR. K. NASVYTIS
NERVŲ LIGOS
104 SO. MICHIGAN AVE.
Kambarys 615
FRontier 6-0304 — RANdolph 6-1190
(Rez. tel.: BAtavia, III. 4287-M-1)
Konsultacija tik susitarus.

* Ofiso telef.: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEverly 8-8244
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8:30 val. vakaro. Šeštadieniais nuo 2 iki 4 po pietu. Trečiadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414; rez.: RE 7-6867
DR. BR. GAŽIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietu kasdien. Šeštadieniais 1-4 val. p. p. Trečiadieniais uždaryta.

DR. A. GARUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Vidaus ir vaikų ligos
2423 WEST 63rd STREET
Val.: kasdien nuo 6-8 val. vakaro. Šeštad. nuo 12:30-2:30 val. popiet. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.
Telef. ofiso: WA 5-2017
Res.: PR 8-4255

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3844 WEST 63rd STREET
Ofiso val.: kasdien nuo 1-4 po pietu ir 6-8 vakaro. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. tel.: REpublic 7-9199

GRovehill 6-1595
Dr. Aldona A. Juska
AKIŲ LIGŲ SPECIALISTĖ IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą, išskyrus trečiadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso telef.: GA 5-4800
Rezidencijos: GA 3-6630

Dr. Gražina-Irena KAGANIEC
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
VIDAUS LIGOS
10002 SO. KEDZIE AVENUE
Kasdien 4-7. Šeštadieniais 2-5. Trečiad. ir kitu laiku tik susitarus.

Ofiso ir buto tel.: OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 SO. 49th CT., CICERO
Kasdien 10-12 ir 4-7 val. Trečiad. ir šeštad. tik 10-12 val.

Telef.: Ofiso ir buto OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais 12-4 val.

Ofiso telefonai: LAyette 3-3210
Jei neatsiliepią šaukia KEdrio 3-2868
Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
1146 SO. ARCHER AVENUE
Val. kasdien po pietu nuo 12-2:30
Daily afternoons
Vakarais: pirmad., antrad., ketv. nuo 6-9. Trečiadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: HE 4-1202; rez. PR 6-4732
DR. A. MACIUNAS
CHIRURGAS
2454 W. 71st ST. (71st ir Campbell)
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet, antrad. ir penktad. 5-8 val. vak. Neradus, skambinti mano asistentui DR. V. REKLYS, tel.: RE 7-2806

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801
DR. J. MEŠKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir nuo 4-8 val. po pietu. Šeštad. nuo 9-11 val. ryto ir nuo 2-4 val. po pietu. Trečiadieniais uždaryta.

Dr. Juozas PAUKŠTYS
DANTŲ GYDYTOJAS
4253 ARCHER AVENUE
(ėjimas iš Whipple St.)
Valandos: kasdien 10-12, 2-6 p. p. 7-9 p. m. Šeštadieniais 10-12. Trečiadieniais uždaryta.
Telef.: LA 3-4949 — namu CE 3-7786

DR. M. STRIKOL
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Valandos tik susitarus.
PROspect 6-1930

Telef. ofiso: CLIFFside 4-7896
Rezidencijos: WALbrook 5-3099
DR. P. STRIMAITIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1724 WEST 47th STREET
(Kampas 47th ir Hermitage)
Priėmimo val.: 2-4 ir 6-9 val. po pietu. Šeštadieniais 2-6 val. popiet.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ ligos
OFISAS: 5100 SO. WESTERN AVE.
Tel.: PROspect 8-1223 arba TR 3-5577
Ofiso val.: pirmad. 8-10 val. vakaro, antrad., trečiad. ir penktad. 6-9 v. v., šeštadieniais 2-4 val. po pietu.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2458 WEST 71st STREET
Kampas 71 ir Campbell Ave.
Ofiso telef.: HEMlock 4-2123
Rezid. telef.: GIBson 8-6195
Valandos kasdien nuo 2:00 v. p. p. iki 4:00 v. p. p. ir nuo 6:00 val. vak. iki 8:00 v. v. Trečiad. ir šeštad. uždaryta.

C. Z. VEZELIS
DANTŲ GYDYTOJAS
4645 S. ASHLAND AVE. YA 7-2246
Val.: nuo 9 iki 12, nuo 1 iki 5, nuo 6 iki 8. Trečiadieniais uždaryta

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez.: PR 6-4250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(Kampas Halsted ir 31st gatvė)
Priėmimo val.: kasdien 1-4 p. p. ir 6-8 val. vak. Šeštad. 1-4 val. po pietu. Trečiad. ir sekmadieniais uždaryta.

Tel. off.: FR 2-4841, 9 A.M.—5 P.M.
Tel. res.: AV 3-2627, 5:30 P.M. iki 9:00
Dr. Justina ŽIRGULIS
Specialybė įvairios nervų ir proto ligos—vaikų ir suaugusių.
PITTSFIELD BUILDING, Kamb. 621
55 E. Washington St., Chicago 2, Ill.
Priėmimas tik pagal susitarimą.

P. ŠILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Bandžai, Speciali pagalba Kojoms (Arch Supports) ir t. t.
Val.: 9-4 ir 6-8. Šeštadieniais 9-1
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill
Tel.: PROspect 6-5084

STANKUS
Construction Co.
Atlieka statybos planavimo darbus gyvenamųjų ir prekybos pastatų.
Jūsų pasirinkimui turime virš 300 standartinių projektų.
Ofiso ir namų telefonai:
PROspect 8-2013
7403 So. Western Ave.
CHICAGO 36, ILL.

PIRKITE JAV TAUPYMO BONUS

LIETUVIAI AKIŲ GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 SO. CALIFORNIA YA 7-7381
Tikrina akis ir pritaiko akinius, keičia stiklus ir rėmus.
VAL.: 10 ryto iki 8 vak. (trečiadienį uždaryta), šeštad. 10 ryto iki 3 p. p.

DR. G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS
25 metų patyrimas
Tel.: YArds 7-1829
Pritaiko Akinius Kreivas Akis Ištaiso.
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 WEST 35th STREET
Valandos: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8. Treč. uždaryta. Penkt. ir šeštad. 10-2 val. po pietu. Arba pagal susitarimą.

Dr. Kazimieras MICHEL
Optometristas-Orthoptistas
Gydo nusilpusias ir nervuotas akis. Egzaminuoja akis ir pritaiko akinius. Išgydo kreivas akis be operacijos. Įdeda netikrą — artificialę akį pagal sveiką. Tikrina klausą ir pagelbsti negirdintiems. Praktikuoja per 39 metus. Kalba lietuviškai.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas: YArds 7-6616
Išvyko į Phoenix, Arizona, Grįš 1959 m. vasario 16 d.

DR. S. VAITUSH, Opt.

Palengvins akių įtempimą, kuris esti priežastimi galvo. skaudėjimo, svajgimo arba aptemimo, nervotumo, skaudėjimo, akių karščio. Atitaisau trumparegystę ir toliaregystę. Prirengiu teisingai akinius. Visuose atsitikimuose egzaminavimai daroma su elektra, parodančia mažiausias klaidas. Speciali atyda kreipiama į mokėtos vaikus.

VALANDOS:
Nuo 10:30 ryto iki 7:00 vakaro. Šeštadieniais iki 4 val. vakaro. Trečiadienį ir sekmad. uždaryta.

4712 S. ASHLAND AVE.
YArds 7-1373

CHRAUNSKAS

NEMOKAMA
TAISYMO GARANTIJA
televizijoms pirkoms pas mus
Priimam senas • Duodam išsimokėtinai
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Atidada kasdien. Sekmad. uždaryta.

IS TOLI AR IS ARTI PIGIAI

PERKRAUSTAU
(MOVING)
BALDUS IR ĮVAIRIUS DAIKTUS
Perkraustymas saugus, greitas ir tvarkingas. Viskas apdrausta.

ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lituania Ave.
CHICAGO, ILLINOIS
Tel.: FRontier 6-1882

SOPHIE BARCUS

RADIJO VALANDA
Visi programai iš WOPA,
1490 kil. AM 102-7 FM
Kasdien: nuo pirmadienio iki penktadienio 10-11 val. ryto
Šeštadienį ir sekmadienį
nuo 8:30 iki 9:30 v. ryto
VAKARUSKOS: pirmad. 7 val. v.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 S. MAPLEWOOD AVE.
Chicago 29, Illinois

Skelbkitės "N-nose"

8 — NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, FEBRUARY 21, 1959

(Tėsinys iš 8-to psl.)

ras, taip išgyventa, nemeluota, o tokia sodri ir tirsta yra jo lyrika, kuria ypač stipriai, tačiau neperkrautai, atmiešta pirmoji knygos pusė, apimanči paskutiniąsias dienas gimtojoje žemėje.

"Kas begalėjo būti puikiesnio už miško ramybę ir saugumą? Kiekvienas beržas ir eglė buvo kolonos, parėmusios didžiosios šventyklos lubas. Jie buvo mūsų gimtųjų parapijų bažnyčių pilioriai, ir jų sakų šlamesys — malda "po jų šventais skliautais." (100).

Į žemę, visų mūsų motiną ir maitintoją, M. Katiliškis dažnai žiūri ūkininko akimis, todėl tas prisirišimas žemei ir yra toks tikras:

"Avizėlės liūdnei šnarėjo, ir miežių varpos nuknebo ir akvotais susmigo atgal į žemę. Niekas jų nepjovė ir nesuko į pradalgės. Kur pasidėjo artojas ruošęs dirvą ir viltinga akimi žvelgęs ir dalinga ranka sėjęs?" (109).

Taip stipriai su savo gimtąja žeme suaugus nutraukimas su ja paskutinių ryšių yra tiesiog skaudžiai nepakeliamas:

"Nugrėžkim akis į savo žemę paskutinį kartą. Pasisemkim po saują iš šalikėlės dirvų. Gal atsiras geradaris, kuris tą saują žemės užpils ant tavo pavargusių akių.

Bet tu jau niekad nebegalėsi atsisteiti už tą vienintelę, vienkartinę mielaširdystę." (180).

Daugiausiai tos šiltos ir spalvingos, o kartais širdį veriančios lyrikos randame skyriuose Kunigas Žvelgaitis, Sv. Antanas ir Elch Niederung.

Stilius ir kalba

Tik retas recenzentas, kalbėdamas apie ankstyvesnius M. Katiliškio literatūrinius veikalus, tepraėjo nepastebėjęs jo kalbos žodingumo ir vaizdingumo. Kaikurie janesnieji net nusiskundė randą jiems nebesuprantamų žodžių. Nuostabu, kad tuo metu, kada mes, nutolę nu savo gimtosios kalbos versmų ir negalėdami savyje atsivežtų jos aruodų papildyti, kasdien menkėjame ir paprastėjame savo kalboje, M. Katiliškis kiekvienu nauju veikalu pasirodo toks pat turtingas ir neišsenkantis. Retais žodžiais, vaizdingais posakiais gausus ir šis veikalas. Štai keletas pavyzdžių:

"Ir ne betkokie viršilos, o dantį atkandę įvairiuose pulkuose." (52).

"Ant jo dantį galando ir visom keturiom gviežėsi sanitarija." (125).

"... o dabar ten sėdi kitas rudnugaris ir šaiposi visais kampais iš manęs. Nu, kaip jau ten nebūtų, ta kručią turį susigauti ir nubauti." (171).

"Viename, lyg boba turgun ant kiaušinių, krioši mūsų kuopininkas." (209).

"Tvenkinį gruodu gulė žąsys ir antys. O kalakutai, vištos ir gaidžiai stačiai pulkais šmeizėsi, pagal savo prigimtį laikydamiesi, kur sausiau." (240).

"— Vyrail! Laikykimės švien. Galim uodegas įmerkti." (315).

"— Kur tas prakeiktas šašutas lenkelis? Aš jam snapą atgrėšiu į pakaušį — niršo šančiškis, pasišiausęs ir pritvinkęs rūstybės." (320).

"Į tvartą galima, tik nepadekite — šiaušė šerį piktas germanas." (417).

Panašių vaizdingų posakių galima būtų surašyti ištisas eiles, nes jais nusagstytas kiekvienas knygos puslapis. Kalbos gyvumui autorius nevengia pavartoti barbarizmų ir už tai jo negalima kaltinti. Barbarizmai gyvojoje kalboje yra lyg tarptautiniai žodžiai mokslinėje literatūroje. Kartais autorius pats nukala naujus žodžius arba jau esamus sąmoningai iškraipo prisegdamas jiems kitokias galūnes: motera, kareiva, žmogėnas. Sakau "sąmoningai" dėl to, kad dažnu atveju iš sakinio minties suvokiama, jog autorius iškraipyta pavadinimą objektą arba ironizuoja, arba nenori, kad skaitytojas jį suprastų įprastiniai vartojama pilna sąvoka ar prasme.

Vietomis pasitaiko per daug laikraštinė žodžių ar posakių, labai kenkiančių kalbos gyvumui ir vaizdingumui. Jais ypač turtingas skyrius "Vaisingas ežeras".

Paskutiniuose veikaluose, kaip stilistinę priemonę M. Katiliškis vis dažniau vartoja sintaksiškai neįprastą ilgesnių sakinių skaldymą į keletą trumpesnių, taip pamėgtą mūsų senesniųjų impresionistų (Jurgis Saviekiš, Ignas Šeinius) ir paskutiniu metu visiškai užvaldžiusį kaikuriuos mūsų jaunesnės kartos rašytojus (Nelė Mazalaitė, Antanas Škėma, Aloyzas Baronas). Tačiau M. Katiliškis šios priemonės vartojime yra žymiai saikingesnis ir atsargesnis. Ši priemonė pas jį visada savo tikslą pasiekia. Netikėtus, taškais atžymėtis pauzės dažnai išjudina skyrelio aprašomąją dalį iš benusedancios monotonišos ir gana vykusiai skaitytojuje sukelia norėtas perduoti nuotaikas.

"Jie lūkuriuoja. Sustoję būreliais, seka vieškelį. Užkalbina kartais ir kareivį. Jų vietoje tuojau pat kinų kumėles. Tuojau pat. Susimesčiau vaikus ir pačią. Ašis gerai pasitėpčiau kelionei. Nes kelionė gali

būti ilga. Gali būti. Gali. Tu, gaspadoriau, nieko nepadarysi." (150).

"Kaip jau tu čia dabar be niekur nieko eisi. Pas tas merginas. Kiti tai, sako, nuėina, bet kai reikia pačiam, tai... Nors gal ir kvaila nepasinaudoti proga. Gal užmuš ir nebeteks. Bet tada tai jau stačiai į pragarą be jokio išsipirkimo." (427).

Be aukščiau minėtųjų, stipriausiais ir įspūdingiausiais veikalo skyriais drįsčiau laikyti: Dangus kaip užsimiršime, Bažnytinis vynos ir Juodos akys tavo, Sulamita. Atkreiptinas dėmesys ir į veikalo stiprią konstrukciją, dramatiškai su kiekvienu skyriumi augantį įtempimą, daugelio skyrių noveliškai klasišką pabaigą bei autoriaus tikrai didelį sugebėjimą, kad ir be apčiuopiamos intrigos priristi skaitytoją nuo pirmo iki paskutinio puslapio.

Drįsčiau teigti, kad Marius Katiliškio naujasis veikalas "Išėjusiems negrįžti" drąsiai rikiuojasi šalia Erich Maria Remarque "Vakarų fronte nieko naujo", "Kelias atgal" ir kitų panašios tematikos pasaulinio garso veikalų.

Knyga Terros leidyklos išleista pavyzdinai, nors pasitaiko korektūros klaidų. Dail. Alg. Kurausko viršelio applanas giliai simbolinis, prasmingas ir kruopščiai meniškai atliktas.

Marius Katiliškis IŠEJUSIEMS NEGRĮŽTI. Išleido Terra, 1958 m. Spausdinta 1500 egz., 536 pusl., kaina \$5.00. Viršelio applaną piešė dail. Alg. Kurauskas.

Šachmatininkų dėmesiui

Sporto klubo Neris šachmatų sekcijos ruošiamas žaibo turnyras įvyks sekmadienį, š. m. vasario 22 d. Jaunimo Centre, 5620 S. Claremont Ave. Pradžiai 11 val. ryto, bet norintieji dalyvauti prašomi atvykti kiek anksčiau, kad registracija vyktų sklandžiau (geriausia apie 10:30).

Žaidėjai prašomi atsinešti šachmatus ir — kas turi! — laikrodžius. Be lietuvių į šį turnyrą kviečiami latviai, ukrainiečiai ir amerikiečiai, tad turnyras bus tikrai tarptautinis. Starto mokestis \$2, moksleiviams (mokiniais ir studentams) — \$1. Surinktų pinigų 75% skiriamą prizams, likusieji — rengimo išlaidoms.

V. Karpuška, pirm.
A. Zujus, sekr.

Skelbkitės "N-nose"

Duokite savo 1958 metų mokesčių (income tax) LAKŠTUS UZPILDYTI

CHESTER KILKIS

4127 So. Richmond Street

Virginia 7-3030

prie ARCHER AVENUE

Pildo biznio, nuosavybių ir asmenų lakštus

Chicagos lietuviams pildo lakštus jau per 25 metus

Kairio knyga LIETUVA BUDO

NAUJIENOSE galima gauti tik ką iš spaudos išėjusią Stepono Kairio knyga LIETUVA BUDO. 416 didelių (6x8 1/2) puslapių, kieti viršeliai. Kaina \$5.50

CHICAGOS SVARTIAUSIAS IR MODERNISKAUSIAS PARZAS
BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

Siųskite siuntinius!

Siunčiame dovanų siuntinius į Lietuvą ir kitus kraštus: naujus gatavus rūbus ir taip pat įvairias medžiagas, maistą, vaistus, akordeonus, siuvas ir mezgamas mašinas, laikrodžius ir kitus daiktus. Siuntinius galite patys čia vietoje sudaryti.

KAINOS PRIEINAMOS.

A MERLIT SUPPLIES CO.

2221 W. CERMAK ROAD
CHICAGO, ILL.

STASYS GRUBLIAUSKAS, Vedėjas.

Silverware, jewelry

50 tūkstančių dolerių vertės stakas už pusę TIKROS KAINOS!

Moteriški laikrodėliai po \$3.50
Vyriški laikrodėliai 7 akn. po \$3.95
Laikrodėliai 17 akmenų po \$8.88
Laikrodėliai 17 akmenėlių su alarm clock \$22.00
1/2 kar. deimantiniai žiedai po \$77.50
52 gab. stainless silverware už \$19.50
Geriausios "Venus" plunksnos, rašaliniai pieštukai po 98c.
14 kar. auksiniai laikrodėliai, 17 akmenų \$27.50
Alarm clocks po \$1.85

Krautuvė atdara sekmadieniais 12-5 ir pirmad. ir ketvirtad. iki 9 val. vak.

Dėl sutaisymo televizijos
Tel.: CAhmet 5-7237

JOS. F. BUDRIK FURNITURE, INC.

3241 So. Halsted Street

Budriko radio programos kiekvienu sekmadienį nuo 2:15 iki 3 val. popiet 15 radio stoties WHFC, 1450 kil.

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, FEBRUARY 21, 1959

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

GAUGUINO KŪRYBA IR GYVENIMAS

Dailininkas įkvėpė kitus

Ryšium su dabar vykstančia Chicagos Meno institute dailininko Paul Gauguino kūrinių gausia meno paroda, kurią praėjusį sekmadienį aplankė tūkstančiai žmonių, norisi plačiau susipažinti su jo kūryba.

1848 m. birželio 7 d. Paryžiuje gimė Paul Gauguin. Jo tėvas Clovis Gauguin buvo žurnalistas ir politikas. Iš seno Gauguinų šeima buvo žinoma Paryžiaus kultūrinuose rateliuose. P. Gauguino dėdukas buvo vidutinis dailininkas, o bobutė Flora Tristan, kilme aristokratiškos šeimos, buvo žurnalistė, parašė kelias knygas, dalyvavo revoliuciniame sąjūdyje, mirė jauna. Napoleonui III užėmus valdžią, politinė padėtis Gauguinams pasidarė nesaugi. 1851 m. visa jų šeima išvyksta į Lima, Peru. Bet kelionėje tėvas miršta. Limoje priima juos turtingas ispanas, giminietis Don Pio Tristan y Moscoso. Savo viloje apgyvendina našlę su vaikais. Po keturių metų našlė sugrįžta į Orleaną, Prancūzijon. Povilas sulaukęs 17 metų, įstoja į laivyno mokyklą. Apkeliauja tolimus kraštus, įgyja jūrinių prityrimo, užsigrūdina fiziškai, bet jo būdas darosi neramus ir ilgisi klajokliško gyvenimo. 1873 m. veda jauną dieną. Susidraugauja su impresionistais: Cezanne, Van Gogh, Pissarro ir kt. Savo laiku net Cezanno ir Van Gogh įtakon buvo patekęs. Renka savo kolekcijai jų kūrinius. Dalyvauja dviejose impresionistų meno parodose. Surengia savo kūrinių parodą Kopenhagoje, bet be pasisekimo. Vėl vyksta į Britaniją ir visai vasarai apsistoja savo mėgiamoje vietelėje Pont-Aven. Nutaria vykti į Panamą (Centr. Amerika). Iš Panamos vėl grįžta į Pont-Aven, iš ten aplanko Belgiją ir Kopenhagą.

Tahiti — tropikų rojus

1891 m. Gauguinas pirmą kartą išplaukia į Pietų Pacifiko salą Tahiti. Žmoną jisai paliko Danijoje. Jis ir anksčiau yra buvęs Okeanijos srityse, kur yra daug mažų salelių ir apie kurias jis svajavo, kaip "raunius gyvenimo" ir pasakų pasaulį. Tahiti gamta ir vietos pusjuodžiai gyventojai, kurių ramios akys "nemato", burnos tylios, bet klauso, jų būdas, jų papročiai pilni mistikos ir nepatistikėjimo atėjūnais — pirkliais ir misionieriais. Jie yra stabmeldžiai — fetišų garbintojai, — svetimas pasaulis jiems atrodo keistas.

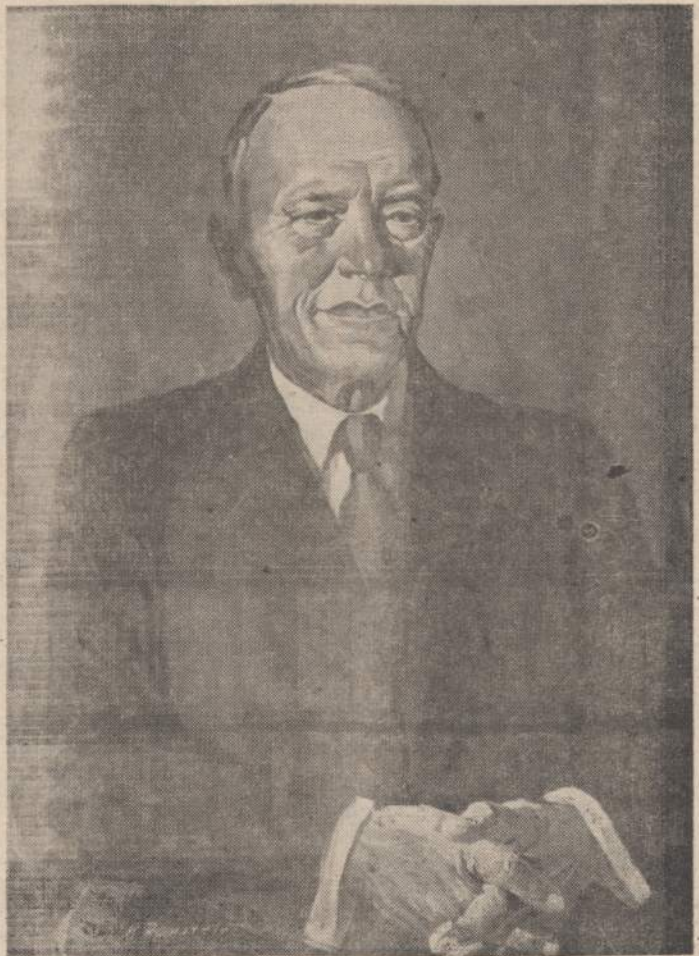
Du metus Gauguinas karštligiškai dirba, kurdamas pasauliškiosios salos dar labiau pasakas rezgiantis vaizdus džiu-

glių saule nuskaidrintus, nurdintus tahitiečius; daugiausia moteris, įtraukia į savo paveikslus, kad jie liudytų pasauliui, kaip Tahiti atrodo. Tačiau jo kūryboje nejučia perdaug saulės, nei rodo, iš kurios pusės ji šviečia. Jam tai nereikalinga. Jo paveikslai dekoratyvinio pobūdžio. Pagrindinė spalva: raudona (vermilionas) ir žalia. Tropikų augalija ir į ją įjungtas žmogus į simbolinį ir dekoratyvinį sprendimą, tampa neatskiriami. Atrodytų, jog visas kraštas yra toks realus, gražus, pasakiškas, kur nėra pilkos kasdienybės. Gėlės kvėpia, augalija spindi grakštumu, sveikata, žodžiu — kaip gėlių parkas, kur viskas žaliuoja, šviečia lyg rojuje... Aišku, visa tai ateina iš dailininko dvasios, — jo genijaus.

Gauguinas nemėgo efektų. Jo tapyba, grafika ir kt. menas yra pagrįstas masių plokštumomis, tiktai spalvos jokių būdu nėra plokščios, ne dumblinos, bet permatomos, plaukiant vėsiąjai per šiltąją į gilumą, sudarydamos atspalvių virpėjimus, niuansus ir harmoniją. Dėl spalvų kultūros Gauguinas kovojo visą laiką. Nemėgo impresionizmo dėl jo nervingų smulkių teptuko pabraukimų. Arlese savo draugui Van Gogh jis piktai atsikirto: "Aš nemėgstu jūsų impresionizmo".

Gauguino pirmas vizitas į Tahiti buvo pats kūrybingiausias laikas ne dėl to, kad jis tada buvo 42 metų amžiaus, pačiame pajėgume, bet dėl savo kūrybai lemtingiausio momento — vienatvės. Jo menas, jei nelaikyti ankstyvojo impresionizmo, iš kurio jis nedaug tepasinaudojo, Tahiti saloje jo kūryba nėra prancūziška, nebent tiek, kad jis pats prancūzas. Jis yra visiškai naujas, originalus, dėlto jis palenkė meno mėgėjų širdis ir simpatijas. B Gauguino gavo idėjų fauvistai, vokiečių ekspresionistai ir daugelis kitų. Jis visiškai pasikeitė, ne toks, koks buvo Britanijoje. Manierizmas išnyko, nauja aplinka ir tropikų gamta jį labai veikė. Be tapybos jis rašė knygą ir studijavo vietos gyventojų paslaptingas tradicijas, kurias naujam atėjūnui neįmanoma suprasti. Net prancūzų valdžia negalėjo su jais susikalbėti. Jie negalėjo įsivaizduoti Europos kultūros, nes jiems atrodė visa tai nereikalinga.

Gauguinas vedė 13 metų tahitietę mergaitę Taburą. Susilaukė kūdikio. Daug kartų subankrotavo, norėjo mesti tapybą. Kai jis antru kartą grįžo iš Europos, jo jauna žmona Tabura jau buvo ištekėjusi už tahitiečio. Ji grįžo į primityvų gyvenimą — prie savųjų. Tada

A. RŪKŠTELĖ

Vlado Poželos portretas

Pasikalbėjimas su dail. A. Rūkštele

Emigracinė banga nubloškė dailininką A. Rūkštelę į Australiją, kur jis, vos išlipęs į krantą, tuoj ėmėsi teptuko — kūrybinio darbo. Ten Dailininkas surengė eilę parodų: keturias vien savo kūrinių ir 8-niose parodose dalyvavo drauge su australais dailininkais.

A. Rūkštelės kūrinius australai aukštai įvertino, gausiai pirko, — vienoj parodoj jis pardavė 14 paveikslų, kada tuo pat metu savi ausaralai dailininkai, ruošė solo parodas, nepardavė nė vieno kūrinio! Australų meno kritikai mūsų dailininko kūrybą labai aukštai įvertino, plačiai ir daug rašė spaudoje.

Dail. A. Rūkštelė, prieš keltą metų atvykęs į Ameriką, jau suskubo pasiruošti penktai iš eilės savo kūrinių parodai, kuri įvyks š. m. vasario mėn. 28 d. Jaunimo Centre. Šios parodos atidarymo proga ir teko pasikalbėti su kūrybingu menininku. Štai jo pasisakymai:

— Žinau, šiuo metu jūs atėjusį savo knygą įrašė, kad žmonės čia gyvena laimingai: "Mylėk ir būsi laimingas". (jo skulptūros darbas taip pavadintas).

Kaip Gauguino gyvenimas buvo įvairus, skaudus, nepastovus, taip ir jo kūryba labai įvairi, nenuobodi. Kartą pamatęs, nori dar kartą ir dar pamatyti. Neatstumia, bet pritraukia, taip, kaip patį autorių genijų traukė alkoholis...

Paroda baigsis kovo mėn. 29 d. Įėjimas 50 c.

(Bus daugiau)

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, FEBRUARY 21, 1959

sidėje ruošiatės savo meno parodai; įdomu, kokias problemas sprendžiate meno keliu: politines, tautines, idėjines...?

— Kaip kiekvienam lietuviui, taip ir man pirmiausia rūpi tautinės problemos. Menas yra viena tų problemų, įeinančių į viso mūsų kultūrinio gyvenimo sąrangą, kuri man daugiausiai rūpi. Užtat savo kūryboje aš remiuosi lietuviška dvasia, lietuviška idėja ir lietuviška forma. Politines problemas, jas imant netiesiogine prasme, sprendžiu tada, kai jos siejasi su Lietuvos likimu ir lietuvių išgyvenimais. Kas liečia idėjines problemas mano kūryboje, atsakysiu trumpai: einu su naujos, humanistinės dvasios šūkiais, kuris yra priešingybė šių dienų abstraktizmui. Iš religinio pasaulio einančios idėjos duoda puikių temų kūrybai. O tos temos, humanistinė prasme imant, gali būti universalinio pobūdžio, visiems žmogui ir priimtinos.

— Kiek daug laiko teko pašvęsti ruošiantis parodai; be to, įdomu ar paveikslai yra daugelio metų jūsų kūrybos rinkinys ar jie sukurti vienu nepertraukiamu laiku?

— Bus jau virš mėnesio, kaip kūrinius tvarkau parodai. O patys kūriniai yra pastarųjų dviejų metų kasdieninio nepertraukiamo darbo vaisius.

— Įdomu, kaip jums gimsta siužetai, kompozicijos, idėjos, koloritai, ar visa tai esate iš anksto mintyje sukūrę ar bedirbant ryškėja konturai, gimsta siužetai, derinasi glaudosi spalvos...?

(Tęsinys 11-me psl.)

(Tęsinys iš 10-to pusl.)

— Idėjas gimdo pats gyvenimas ir išgyvenimai — nebūtinai tie išgyvenimai turi būti mano, jie, apima mus visus. Niekada nepradedu tapyti nesukomponavęs, nesunormavęs kūrinio savo vaizduotėje. Kada norima valzduoti idėja tampa visai ryški mano jausmui ir protui, aš imu drobę ir teptuką. Tas pats tinka pasakyti ir dėl kūrinio kolorito. Žinoma, labai subtilūs tapybiniai niuansai ir techniškai pusė ryškėja darbo metu. Jūs žinote, kad aš daug laiko atiduodu lietuviškiems siužetams ir Lietuvos peizažui. Visa tai suaugo su manimi ir manyje nuo jaunystės. Vėliau, ruošdamas etnografines ekspedicijas, turėjau laimės pažinti visą Lietuvos kraštą. Todėl ir šiandien jis yra vaizdas ir ryškus manyje.

— Esate realistinės meno krypties atstovas, sakykite, ar nebandote kartais išklęsti į kitas meno kryptis, tikslu pasieškoti laimėjimų išsakyti savo kūrybinei galiai? Jei taip, tai kur, jei ne, kodėl?

— Matote, ne visi laimėjimus meno vardu vienodai supranta. Šiandien skudurų klajavimas ant drobės, skandos gabalų dėjimas ant jos, cemento tepimas, medžio lentelių rikiavimas arba absoliutus nieko nevaizdavimas kai kam yra didelis meno laimėjimas. Kiti gi visa tai laiko žmonių mulkinimu ir apgauglinėjimu meno priedangoje. Aš asmeniškai pripažįstu laimėjimus tobulybėje, sugebėjime ir mokėjime. Kaip žmogui nėra galo tobulėti, taip ir jo kuriamame mene nėra ribos tobulybei. Negalvokime, kad Renesanso meistrai pasiekė ar išsėmė viską ir kad mes turime vėl pradėti nuo akmens amžiaus žmonių meno. Grįžimas į primityvizmą nėra mūsų laikų laimėjimas, o tikras kultūrinis smukimas arba puolimas. Taigi, šiandien madingą abstraktizmą neišklęstu, nes nėra ko jame ieškoti, o primityvizmas man nepakeliamas, nes būtų nepateisinamas mano ilgų metų meno mokslas, kad dirbčiau taip, kaip bemoksliai ar laukiniai dirba.

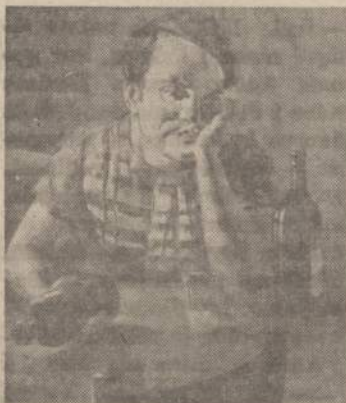
— Sakykite, gerb. Dailinike, kokie paveikslai vyraus jūsų parodoje: peizažai, figūriniai, naturmortai ir koks paveikslų dominuojantis koloritas?

— Nieko nesuklaidinsiu sakydamas, kad parodoje dominuos žmogus. Jis bus figūrinėse kompozicijose, portrete ir peizaže. Bus ir naturmortų. Gi koloritas labai įvairus, nes jis priklauso nuo idėjos, minties ir reikalingos nuotaikos mintį perduodant.

Tai taip atsakė dailininkas Rūkštelė į mano patiektus klausimus.

Z. Juškevičienė

11 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, FEBRUARY 21, 1959

A RŪKŠTELE—Paskutinis lašas

Brolijos meno paroda

Marshall Field krautuvės galerijoje yra 38 vietos tapytojų ir 10 skulptorių meno paroda, pavadinta "brolijos paroda". Ši grupė surengė antrą kasmetinę parodą, pasikvietusi naujų kolegų. Jury premijoms skirti komisiją sudarė Abbott Pattison, skulptorius. Rainey Bennett, tapytojas ir Doris Butler, meno kritikė ir tapytoja. \$825 ir \$100 Municipal Art League premija. Pirmą premiją laimėjo Claude Bentley \$300 už "Henriką VIII" Antra premija \$75, teko John Miller už "Mišką".

LITERATŪRINIS
POKALBIS APIE
DAKTARĄ ŽIVAGO

1958 m. Nobelio premija literatūrai buvo paskirta Sovietų Rusijos poetui-rašytojui B. Pasternakui už romaną *Daktaras Živago*, kuris pirmiausia buvo išleistas užsienyje vienos italų leidyklos.

Ne tiek permijos paskyrimas, kiek jos atsisakymas, kurį turėjo padaryti B. Pasternakas, išmetamas iš sovietų rašytojų sąjungos ir terorizuojamas pačių Kremliaus viršūnių už tariamą sovietinio gyvenimo apšmeižimą premijuotam romane — sukėlė visų civilizuočių kraštų spaudą, kuri daugiau domėjosi ne pačiu veikalu, o B. Pasternako laikysena ir pasiryžimu nenukrypti nuo savo individualaus kelio.

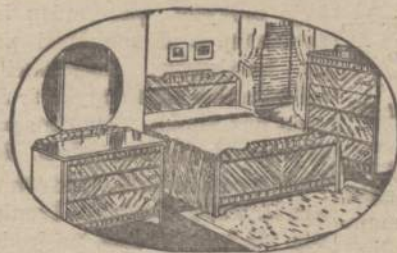
Su *Daktaro Živago* problematika arčiau susipažinti būtų pravartu ir mums lietuviams, nes ji daug ką nušvietų bendrojo sovietų politikoj ir jų kultūrinėje akcijoje pas save Rusijoje, kituose kraštuose ir tuo pačiu Lietuvoje.

Todėl Demokratinė Talka, susitarusi su rašytoju J. Petrėnu, ruošia literatūrinį pokalbį, kurio centre bus *Daktaras Živago*.

J. Petrėno paskaita įvyks *kovo 7 d. 7 val. vakaro Baltic Freedom House E. 131 70 St., N. Y.*

Paskaita ir diskusijos būtų žymiai įdomesnės, jeigu atvykusieji į šį parengimą bus susipažinę su Pasternako romanu *Daktaras Živago*.

Demokratinė Darbo Talka

"NAUJIENOS" KIEKVIENO
DARBO ŽMOGAUS
DRAUGAS IR BŪKLIS.SPECIALUS
IŠPARDAVIMAS

- 11 gabalų miegamojo baldai.
- Miegamojo komoda su veidrodžiu.
- Įrėmintos spyruoklės matracui.
- Spyruoklinis matracas.
- Dvi pagalvės lovai.
- Dvi Vanity lempos.
- Didelis kilimas.

\$289.95 vertės baldai parduodami už \$179.95
Įrėmintos spyruoklės kaimuoja \$79.50; spyruoklinis matracas — \$79.50. Abu parduodami už \$99.50.

F. A. RAUDONIS ir N. BERTULIS, Sav.

ROOSEVELT FURNITURE CO.

2310 W. Roosevelt Road Tel.: SEeley 3-4711
Sekmadieniais atv. nuo 11:00 iki 4:30 po pietų.

MOVING APDRAUSTAS PERKRAUSTYMAS MOVING
IS TOLI IR ARTI
(Nauji dideli trokštai - Naujaisi kraustymo ironkai
Ilgų metų patyrimas - Pigus ir saftinilgas patarnavimas)
JUOZAS NAUJOKAITIS
2021 W. 60th St. Chicago 36, Ill. Tel. Wabbrook 5-9209

\$2,338.00 -- plus taksai
1959 BUICK LE SABRE
DVEJŲ DURŲ SEDANAS

Su visais standartiniais įrengimais.
Galite pasirinkti spalvą.

"TAI GERIAUSIAS MILDOS PIRKINYS . . ."

Jūsų Buick pardavėjas

MILDA BUICK, INC.

907 West 35th Street, Chicago 9, Ill.
Tel.: LAFayette 3-2022Lietuvių Taupymo ir Skolinimo
Bendrovių Lygos Nariai

kuriose kiekvieno santaupos yra apdraustos iki \$10,000.00,
o namų paskolos duodamos lengvomis sąlygomis.

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASSN.

6245 SOUTH WESTERN AVE. CHICAGO 36, ILLINOIS
Grovehill 6-7575

CONTINENTAL SAVINGS & LOAN ASSN.

4559 SOUTH PAULINA STREET CHICAGO, ILLINOIS
Yards 7-0145

CRANE SAVINGS & LOAN ASSN.

2555 WEST 47th STREET CHICAGO 32, ILLINOIS
Lafayette 3-1083

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASSN.

3430 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
Cliffside 4-0104

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 SOUTH 49th COURT CICERO 50, ILLINOIS
Townhall 3-8131-2

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSN.

1800 SOUTH HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
Haymarket 1-2028AMERIKOS ŽMONES PAGARSĖJE
PRASTAIS DANTIMIS,

pasakė Benjaminas Franklins dar prieš 170 metų. Yra kas nors blogai, jei 95% vaikų jau turi išpuvusius dantis. Apie dantų ligas ir kaip nuo jų apsisaugoti vaizdžiai ir išsamiai rašo Dr. Antanas Gustaitis savo naujoje knygoje.

DANTYS, jų priežiūra, sveikata ir grožis

Geras popierius, kieti viršeliai. Knyga kainuoja \$4.00.
Siųskite čekį ar Money Order.

NAUJIENOS, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

(Tęsinys iš 2-ro pusl.)

— Sakysime, kad jie per mane nukentės, bet juk ir po to dangus bus mėlynas, o jūra — sūri.

— Bet nejaugi jums negaila...

— Manęs negaili... esmi stepės riedulė, ir kiekvienas, prie kurio kojų vėjas mane nubloškia, spiria mane šalin...

Jis atrodė rimtas, susikaukęs ir piktas, jo akys kerštingai blizgėjo.

— Visada šitaip elgiuosi, o kartais ir blogiau... Vienam muzikėliui Saratovo gubernijoje nuo pilvo skaudėjimo rekomendavau gerti terpentinę su prūsokais, — už jo šykštumą. Ar maža juokų, ar maža pikto padariau beklajodamas? Kiek kvailiausių prietarų ir svajonių pasėjau muziko dvasios pasaulyje... Ir aplamai aš nesivaržau... Kas man? Kokių įstatymų dėlei, klausiu? Nėra kitokių įstatymų, tėra tik tai, kas manyje!

Jo klausydamasis, galvojau, kad pasielsiu labai išmintingai, jei prisiminsiu pirmąją karaliaus Dovydo psalmę ir pasitrauksiu šitam nusidėjėliui iš kelio. Bet aš norėjau sužinoti jo istoriją.

Tris dienas dar išbuvo su juo ir per tas tris dienas daug kuo įsitikinau, ką pirmiau tik spėlioju. Taip, pavyzdžiui, man paaiškėjo, kokiū būdu į Promtovo kuprinę pateko įvairių nereikalingų daiktų, sakysim, varinė žvakidė, kaltas, nėrinių gabalas, monistai. Supratau, kad rizikuoju savo šonkauliais ir kad net galiu patekti ten, kur paprastai patenka tokie, kaip Promtovas, kolekcionieriai. Reikėjo su juo skirtis... Bet — jo istorija!

Ir štai kartą dieną, kai dūko pasiūtęs vėjas, versdamas mus žemėn, ir mudu su Promtovu buvome iširaušę į šiaudų kūgį, kad tik pasislėptume nuo šalčio, Promtovas papasakojo man savo gyvenimo istoriją...

II

Jo gyvenimo istorija

— Na, pasakosime — jūsų naudai ir pamokymui... Pradėsiu nuo tėtuko. Mano tėtukas buvo griežtas ir dievobaimingas žmogus, apie šešiasdešimtuosius metus prisimušė ligi pilnos pensijos ir persikėlė gyventi į apskrities miestuką, kur nusipirko namelį... O motutė buvo geros širdies ir karšto kraujo moteris, — taigi gali būti, jog mano tėtukas man visai ne tėvas. Jis manęs negerbė: už kiekvieną mažmožį statė į kampa, klupdė ar net diržu rantė. Motutė gi mane mylėjo, ir man buvo gera su ja gyventi. Už kiekvieną laiškuką, kurį ji būdavo per mane siunčia savo širdies draugui, — o širdies draugų ji visada turėdavo, — aš gaunu atilinkamą atlyginimą, o už kuklumą — atskirai. Tėvui išvažiavus, palikau šeštoje gimnazi-

12 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, FEBRUARY 21, 1959

jos klasėje ir netrukus buvau išmestas iš jos, nes supainiojau fizikos mokytojus — reikėjo mokytis pas mūsų inspektorių, o aš mokiausi pas jo kambarinę. Inspektorius už tai ant manęs supyko ir išgujo pas tėtuką. Atvykau pas jį ir pasakoju, kad girdi dėl nesusipratimo su inspektorium esu išmestas iš mokslo šventovės. O inspektorius, pasirodo, jau buvo visą dalyką laišku išdėstęs tėtukui, tik supratingai nutylėjęs, kad užklupo mane nusikaltimo vietoje, tarnaitės kambaryje, ir kad pats jis atėjo nakčia ir su chalatu, ir įeidamas saldžiu balsu šnibždėjo: "Dunečka?" Bet tai jau jo reikalas. Tėtukas, mane sutikęs, ėmė, žinoma, visokiais prastais žodžiais plūsti, motutė

— irgi. Išplūdo ir nutarė išsiųsti mane į Pskovą, kur gyvenė tėtuko broliis. Ištrėmė mane į Pskovą, matau: dėdulė žiaurus ir kvailas, o pusseserės — gražutės, — vadinasi, gyventi galima. Bet pasirodo, kad ir čia nepritikau: po trijų mėnesių išgrūdo mane dėdulė, apkaltinęs pasileidimu ir bloga įtaka jo dukterims. Vėl mane išplūdo ir vėl ištrėmė — šį kartą į kaimą pas tetulę, į Riazanės guberniją. Tetulė buvo šauni ir linksma boba, jaunimo pas ją knibždėte knibždėda! Bet tuo metu visi buvo užsikrėtę kvaila mada skaityti draudžiamas knygas... Capt! Štai ir uždarė mane į kalėjimą, kur aš ir prasėdėjau, tur būt, kokį ketvertą mėnesių. Motutė rašo man laiške, kad aš

Vienos raidės skirtumas

Kas tikrumoje yra gastro-nomija?

Tai yra tik vienintelė pirmoji raidė "G". Likusioji žodžio dalis reiškia aukštai pakilusias kainas.

Skirtingi vyrai

— Tai gavau vyrelį, skundžiasi Barbė draugei Brigitai. — Kiekvieną rytą turiu jam kavą į lovą paduoti...

— Tai niekis, — atsakė Brigita. — Jei aš savo vyro užgaidas tenkinčiau, turėčiau jam lovą į kavinę pristatyti.

Ją užmušęs, tėtukas praneša man, kad aš jam gėdą užtraukęs, — labai nuobodūs buvo mano tėvai!

(Bus daugiau)

NAUJIENU,

45 metų jubiliejinis

BANKETAS

Algirdas Brazis dainuos Naujienų bankete

1959 M. KOVO 15 D.

LIETUVIŲ AUDITORIJOJ

3133 SOUTH HALSTED STREET

Kovo 15 d. bus minima N. 45 metų sukaktis. Ruošiamas banketas ir meninė programa. Biletus jau galima pirkti Naujienų administracijoje darbo valandom.